CP
SF
27
Paolo Bacigalupi • PARIORUL
Mircea Opriță • UN ERUDIT SENTIMENTAL
Constantin Cublesan • RITMUL ASCUNS
AL INIMII
Emanuel Grigoraș • COȘARUL
Viorel Pîrligras • zona de vest 6
colecția de povestiri
științifico-fantastice
ANTICIPAȚIA

1/2015/CPSFA 27/serie nouă

Paolo Bacigalupi • PARIORUL / 3

Mircea Opriță • UN ERUDIT SENTIMENTAL / 42

Constantin Cubleșan • RITMUL ASCUNS AL INIMII / 52

Emanuel Grigoraș • COȘARUL / 66

Viorel Pîrligras • ZONA DE VEST 6 / 77

Coperta & design: Valentin NICOLAU / Imagine: Tudor POPA
Redactor-șef: Marian TRUȚĂ / Redactor: Ecaterina DERZSI
Tehnoredactor: Magda BITAY / Editor: Valentin NICOLAU

---

colecția de povestiri
științifico-fantastice
ANTICIPAȚIA
ISSN 1220-8620

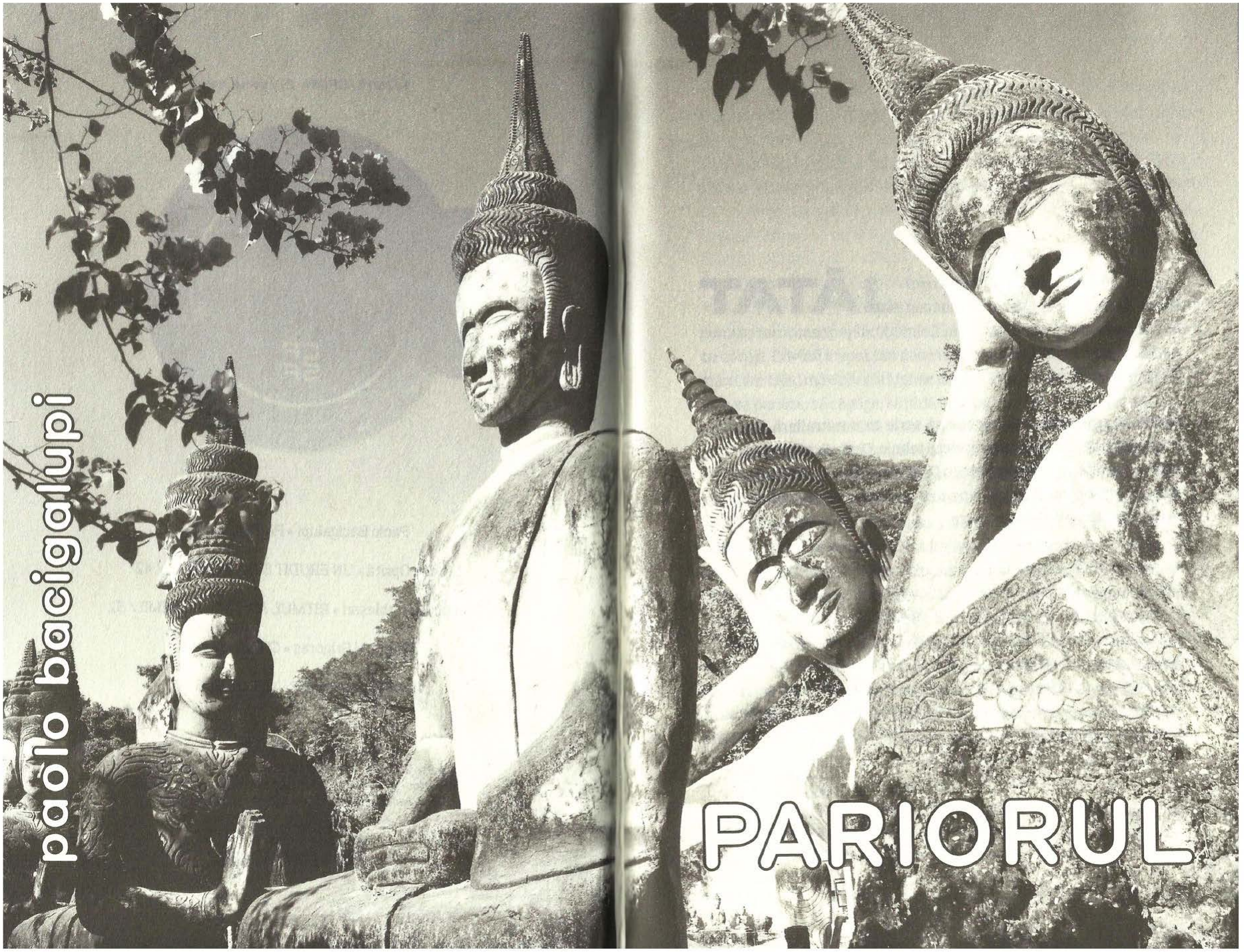
paolo bacigalupi
PARIORUL

Marty se aşază din nou, începe să scrie ca o mitralieră. Un freamăt jos se aude dinspre serviciul tehnic, Cindy C. păstrează câteva circuite în rezervă pentru a lărgi banda în caz de nevoie. Ştie ceva ce noi nu ştim, ceva pentru care Marty a pregătit-o, activează sumedenie de servere.

TATĂL meu a fost un jucător. Credea în mecanismele norocului şi ale karmei. Vâna numere norocoase pe plăcuţele de înmatriculare şi paria la loterii şi lupte cu cocoşi. Privind înapoi, îmi dau seama că, probabil, nu fusese un om mare, dar când mă ducea la luptele de May Thai, eu aşa îl vedeam. Obişnuia să parieze, să câştige, să râdă şi să bea lao-lao[1] cu prietenii lui, iar toţi păreau atât de mari. În valul de căldură din Vientiane, el era o fantomă norocoasă, păşind prin întuneric pe străzile lucind ca oglinda.

Pentru tatăl meu totul era un pariu: ruletă şi blackjack, noile varietăţi de orez şi sosirea musonilor. Atunci când Khamsing, pretendentul la tron, a proclamat Noul Regat Lao, tatăl meu a pariat pe nesupunerea civilă. A pariat pe învăţăturile domnului Henry David Thoreau[2] şi pe pamfletele lipite pe stâlpii de iluminat. A pariat pe călugării în veşminte de culoarea şofranului mărşăluind în semn de protest şi pe umanitatea ascunsă a soldaţilor cu puşti AK-47 bine gresate şi căşti sclipitoare.

Tatăl meu a fost un parior, dar nu şi mama. În timp ce el scria scrisori redactorului-şef care a adus poliţia secretă la uşa noastră, ea făcea planuri pentru evadare. Vechea Republică Democrată Lao s-a prăbuşit, iar Noul Regat Lao a înflorit cu tancuri pe bulevarde şi tuk-tukuri arzând la colţurile străzilor. Chedi[3]-ul auriu strălucitor al lui Pha That

1 Whisky obţinut din orez (n. tr.)

2 Henry David Thoreau (1817–1862), filozof american, eseist, scriitor, naturalist, transcendentalist, critic al taxelor şi al progresului (n. tr.).

3 Templu sau altar budist (n. tr.).

Luang s-a prăbuşit sub bombardament, iar eu am plecat de acolo în grija binevoitoarei doamne Yamaguchi, cu un elicopter de evacuare al ONU.

Prin uşile deschise ale elicopterului am urmărit coloane de fum ridicându-se deasupra oraşului ca nişte şerpi încolăciţi. Am trecut peste fâşia maronie a fluviului Mekong prins într-o cingătoare formată din nestematele maşinilor arzând pe Podul Prieteniei. Îmi amintesc un Mercedes plutind pe râu ca o bărcuţă de hârtie lansată de Loi Kratong[1], arzând în ciuda apei din jurul său.

Apoi, dinspre tărâmul celor un milion de elefanţi, nu s-a mai auzit nimic. Un hău în care au dispărut lumina, apelurile Skype şi e-mailurile. Drumurile fuseseră blocate, telecomunicaţiile se prăbuşiseră. Acolo unde, cândva, existase ţara mea, acum se deschisese o gaură neagră.

Uneori, când mă trezesc noaptea în zgomotul traficului din Los Angeles, în babilonia derutantă a zecilor de graiuri şi culturi, toate strânse la topit în creuzetul american, stau la fereastră şi mă uit la bulevardul plin de lumini roşii, unde nu eşti în siguranţă dacă mergi singur noaptea şi unde totuşi toţi trecătorii se supun semnalelor traficului. Mă uit în jos la americanii impertinenţi şi zgomotoşi şi îmi amintesc de părinţii mei: de tatăl meu care nu dorise ca eu să trăiesc sub monarhia autodeclarată şi de mama mea care a avut grijă să nu mor de pe urma tiraniei. Mă sprijin de fereastră şi plâng de uşurare, dar şi din cauza pierderilor suferite.

În fiecare săptămână merg la templu şi mă rog pentru ei, aprind tămâie şi mă înclin de trei ori în faţa lui Buddha, Dharma şi Sangha, rugându-mă să aibă o renaştere bună, iar apoi mă întorc în luminoasa, zgomotoasa şi vibranta Americă.

*

Feţele colegilor mei pâlpâie cenuşii şi palide în lumina calculatoarelor şi a tabletelor. Sunetul tastaturilor umple redacţia în vreme ce ei îşi

[1] Coroana plutitoare – Festival popular care se ţine în fiecare toamnă în Thailanda şi în anumite regiuni din Birmania şi din Laos (n. red.).

transmit materiale în fluxul de ştiri, iar apoi, cu o ultimă apăsare a tastei şi cu o plecăciune în faţa butonului de publicare, îşi aruncă articolele pe internet.

În acel vârtej de date articolele scânteiază cu etichetele de localizare, de conţinut şi de social-media. Explozii de culori şi coduri pentru conglomeratele media: nuanţe de albastru şi urechi de Mickey Mouse pentru Disney-Bertelsmann. O pereche de „O"-uri de culoarea curcubeului şi cu marginile roşii pentru Ştirile AOL de la Google. Fox News în dungi gri şi albe. Verde pentru noi: Milestone Media – un amestec de NTT DoCoMo, consorţiul de jocuri coreean Hyundai-Kubu şi rămăşiţele fumegânde ale companiei New York Times. Mai sunt şi altele, stele mai mici, umbre de Crayola pâlpâind şi luminându-se, dar noi suntem cei mai importanţi, noi suntem regii acestui univers din lumini şi culori.

Un material nou înfloreşte pe ecran, scăldându-ne pe toţi în strălucirea sângerie a semnalizării conţinutului Google News, de pe fluxul Whisper Tech. Ne-au furat o ştire senzaţională. Postarea spune că, înainte de Crăciun, noi căşti vor fi lansate de Frontal Lobe: stocare în teraocteţi cu conectare la Pin-Line pentru ochelarii cu micro-răspuns Oakley. Tehnologia, de ultimă generaţie, permite controlul datelor personale prin intermediul scanării Pin-Line a irisului utilizatorului. Analiştii anticipează că, odată ce toată gama de funcţii Oakley va deveni disponibilă, toate jucăriile, de la telefoane mobile până la camere digitale, vor fi demodate. Semnalele luminoase strălucesc şi se mişcă spre centrul vârtejului, pe măsură ce vizitatorii se îngrămădesc pe Google şi vizualizează poze furate ale ochelarilor care scanează irisul.

Janice Mbutu, şefa redactorilor, stă în uşa biroului, privind încruntată. Baia de lumină roşie a vârtejului domină redacţia, o aluzie insistentă a faptului că Google ne întrece, furându-ne traficul. În spatele pereţilor de sticlă, Bob şi Casey, şefii Burning Wire, propriul nostru flux de ştiri, ţipă la reporterii lor, cerându-le să se descurce mai bine. Faţa lui Bob a devenit aproape la fel de roşie ca vârtejul.

Adevăratul nume al vârtejului este LiveTrack IV. Dacă ar fi să cobori la etajul cinci şi să deschizi dulapul serverelor, ai descoperi un logo de

dimensiunea unei lentile precum şi cuvintele SCRY GLASS – CUNOAŞTEREA ÎNSEAMNĂ PUTERE, ştampilate în portocaliu metalic pe cipuri, ceea ce ţi-ar spune că deşi Bloomberg ne închiriază aparatele, algoritmii proprii pentru analiza fluxului internetului sunt furnizaţi de parteneriatul Google-Nielsen – ceea ce înseamnă că plătim un competitor ca să ne spună ce se întâmplă cu materialul nostru.

LiveTrack IV urmăreşte datele utilizatorilor media – pagini de internet, fluxuri, VOD, fluxuri audio, transmisii TV – chiar cu programele Google de colectare a statisticilor, ajutat de componentele Nielsen din dispozitive personale de date: televizoare, tablete, căşti, telefoane, radiouri de maşină. Este puţin spus că vârtejul ţine degetul pe pulsul media. Este ca şi cum ai spune că musonul este un pic umed. Vârtejul este pulsul, presiunea, amestecul sânge-oxigen; suma celulelor roşii şi albe, a celulelor T şi BAC, depistarea SIDA şi a hepatitei G... Este realitatea.

Versiunea noastră afişează randamentul conţinutului pe care îl producem şi îl compară cu primele o sută de evenimente de trafic în timp real. Cea mai recentă ştire a mea este deja în vârtej, sclipind aproape de marginea ecranului. O poveste despre incompetenţa guvernului: ADN-ul fluturelui pătat, deja dispărut ca specie, a fost distrus prin neglijenţă la Staţiunea de Conservare Biologică Federală a Californiei. ADN-ul fluturelui – împreună cu ale altor şaizeci şi două de specii – a fost supus unor protocoale de stocare nepotrivite, iar acum nu mai exista nimic cu excepţia prafului din flacoane. Eşantioanele pur şi simplu au explodat. Reportajul meu începea cu agenţii federali care stăteau în genunchi într-un seif de două miliarde de dolari, cu climat controlat, mânuind o duzină de aspiratoare împrumutate de la LAPD, încercând astfel să recupereze o fărâmă din ADN, pe care să-l reconstituie cândva.

În vârtej, ştirea este un punctuleţ faţă de sorii şi lunile pulsatorii care reprezintă materialele altor reporteri. Nu concurează cu ştirea dispozitivelor Frontal Lobe, sau cu recenzia lui Armored Total Combat, sau cu fluxurile în timp real ale campionatului Îndoapă-Vomită. Se pare că singurele persoane care îmi citesc ştirea sunt biologii pe care i-am intervievat. Asta nu-i surprinzător. Când am scris despre mita pentru

aprobările subdiviziunilor administrative, singurele persoane care au citit știrea au fost proiectanții de districte. Când am scris despre favoritism în alegerea tehnologiilor de reciclare a apei orașului, singurele persoane care au citit articolul au fost inginerii de mediu. Chiar și așa, chiar dacă nimănui nu pare să îi pese de aceste știri, eu sunt atras de ele, ca și cum să împung tigrul guvernului american ar fi o consolare pentru că nu pot împunge micul pui de tigru al Noului Monarh Divin Khamsing. Este un lucru prostesc, un fel de cruciadă a lui Don Quijote. Prin urmare, salariul meu este cel mai mic din birou.

– Ohooo!

Capete se întorc spre sursa interjecției: Marty Mackley, rânjind.

– Îmi puteți mulțumi...

Se apleacă și apasă un buton de pe tastatură:

– ... acum!

O nouă postare apare în vârtej, o mică sferă verde lipită de Raportul Glamour, de blogul Maimuței Scandalagii și de articolele semnate de Marty. În timp ce noi privim fluxul, postarea absoarbe ping-uri de la clienții de software din jurul lumii, notificând milioanele de persoane care îi urmăresc semnătura că Marty a lansat o nouă știre.

Îmi deschid tableta, verific etichetele:

Double DP,

Hip Hop provincial,

Știri muzicale,

Schadenfreude,

minori,

pedofilie...

Potrivit articolului lui Mackley, Double DP, rapperul-cowboy al mafiei rusești – care, după părerea mea, nu este la fel de bun ca senzația pop asiatică Kulaap, dar pe care îl place foarte mult jumătate din planetă – este acuzat că a lăsat-o însărcinată pe fiica de paisprezece ani a chirurgului său estetician. Cititorii încep să bage informația în seamă, iar datorită atenției lor știrea verde strălucitoare a lui Marty începe să își facă loc în vârtej. Steaua materialului pulsează, se mărește, iar apoi, ca și cum cineva

ar fi aruncat benzină pe ea, explodează. Double DP ajunge pe site-urile de socializare, începe să fie recomandat, atrage mai mulți cititori, mai multe link-uri, mai multe clic-uri... și mai mulți dolari pentru reclamă.

Marty își mișcă pelvisul într-un dans al victoriei, apoi dă din mână ca să capteze atenția tuturor.

– Iar asta nu este tot, oameni buni.

Atinge încă o dată tastatura și o nouă știre este postată: fluxuri în timp real ale casei lui Double, unde... se pare că omul care a popularizat Rușii Provinciali iese pe ușă în grabă. Este o surpriză să vedem imaginile casei transmise în direct. Cei mai mulți reporteri liber profesioniști nu au destulă răbdare să aștepte ore în șir, doar-doar se va întâmpla ceva interesant. Ori pare că Marty și-a fixat camerele de filmat în vecinătatea casei, ca să prindă așa ceva.

Îl urmărim cu toții pe Double DP cum încuie ușa în urma sa. Marty spune:

– Am crezut că DP merita să fie avertizat că urma să apară știrea asta.

– Fuge? întrebă Mikela Plaa.

Marty ridică din umeri.

– Vom vedea.

Și, într-adevăr, chiar pare că Double este pe cale să facă ceea ce americanii numesc Obstrucționarea Justiției. Se urcă în Hummerul său roșu. Demarează.

Sub strălucirea verde a știrii în creștere, Marty zâmbește. Știrea continuă să crească, iar Marty se așezase perfect pentru evoluția ei. Alte agenții de presă și bloguri încearcă să îl prindă din urmă. Postări ale urmăririi clipesc în vârtej, prinzând propriul avânt în timp ce redacțiile se luptă să ne fure traficul.

– Avem un elicopter? întreabă Janice.

A ieșit din biroul ei de sticlă ca să urmărească spectacolul.

Marty încuviințează.

– Îl mutăm în poziție. Tocmai am cumpărat vedere aeriană exclusivă de la poliție, astfel că toți vor trebui să ne crediteze înregistrarea.

– Ai anunțat Brațul Lung al Legii despre material?

– Da. Și dau din bugetul lor pentru elicopter.

Marty se așază din nou, începe să scrie ca o mitralieră. Un freamăt jos se aude dinspre serviciul tehnic, Cindy C. păstrează câteva circuite în rezervă pentru a lărgi banda în caz de nevoie. Știe ceva ce noi nu știm, ceva pentru care Marty a pregătit-o, activează sumedenie de servere. Marty pare să nu fie conștient de publicul din jurul său. Se oprește din tastat. Se uită la vârtej, urmărind sfera strălucitoare a articolului. Este dirijorul unei simfonii.

Mănunchiul de știri concurente continuă să crească în timp ce Gawker, Newsweek și Throb se organizează și răspund. Cititorii noștri se îndepărtează de noi, încercând să vadă dacă există ceva nou în acoperirea competitorilor noștri. Marty zâmbește, apasă pe butonul său de publicare și aruncă o nouă găleată cu carne în bazinul rechinilor: un interviu video cu fata de paisprezece ani. Pe ecran, pare foarte tânără, chiar șocant de tânără. Ține în brațe un ursuleț de pluș.

– Jur că nu am pus eu ursulețul, comentează Marty. Era al ei, îl avea dinainte.

Acuzațiile fetei se amestecă cu fuga lui Double spre graniță, un fel de buclă sintetică a acuzațiilor:

– *Iar apoi el...*

– *Iar eu am spus...*

– *El este singurul pe care...*

Sună de parcă Marty ar fi licențiat unele dintre melodiile lui Double pentru acoperirea Humvee-ului care gonește. Repostările filmului ricoșează deja între YouTube și MotionSwallow ca mingile de ping-pong. Vârtejul l-a mutat pe Double DP în centrul afișajului pe măsură ce din ce în ce mai multe fluxuri și site-uri arată spre materialul lui Marty. Nu doar că a crescut traficul, dar postarea crește în rang pe măsură ce numărul linkurilor și al distribuirilor pe rețele de socializare crește.

– Cum stau acțiunile? întreabă cineva.

Marty clatină din cap.

– Nu mă lasă să afișez asta.

De fiecare dată când aruncă o ştire importantă, toţi îl rugăm să ne arate imaginea de ansamblu. Acum ne întoarcem cu toţii spre Janice. Îşi dă ochii peste cap, dar încuviinţează afişarea. Când Cindy termină de cumpărat lăţimea de bandă necesară, deschide vizualizarea. Vârtejul alunecă într-o parte în timp ce o a doua fereastră se deschide, plină de histograme şi grafice financiare: preţul acţiunilor noastre aşa cum este afectat de traficul în creştere al ştirii – şi veniturile din publicitate, în creştere şi ele.

Roboţii bursei au propria lor versiune a vârtejului. Au sesizat o deplasare a traficului cititorilor. Decizii de vânzare-cumpărare se rostogolesc pe ecran, răspunzând popularităţii semnăturii lui Mackley. Pe măsură ce hrăneşte ştirea, monstrul creşte. Şi mai multe fluxuri ne preiau, şi mai multe persoane recomandă ştirea prietenilor, iar fiecare dintre ei este expus la mesajele agenţiilor noastre de publicitate, ceea ce înseamnă mai multe venituri pentru noi şi mai puţine pentru toţi ceilalţi. În acest moment, Mackley este mai mare decât Super Bowl. Având în vedere că ştirea este etichetată cu Double DP, o să vizeze un anumit eşantion demografic: persoane între treisprezece şi douăzeci şi patru de ani care cumpără gadget-uri la modă, muzică nouă, haine de ultimă generaţie, jocuri în premieră, coafuri la cutie, carcase pentru tablete şi sonerii. Adică nu doar un eşantion demografic extins, ci unul valoros.

Acţiunile noastre urcă un punct. Se opresc. Urcă încă un punct. Avem acum patru ecrane diferite. Camera care îl filmează pe Double DP, motocicletele poliţiştilor înşirându-se după el, elicopterul ridicându-se de la pământ şi fereastra cu interviul fetei de paisprezece ani. Fata spune:

– Chiar am sentimente pentru el. Avem o legătură. O să ne căsătorim.

Şi se vede Hummerul lui urlând pe bulevardul Santa Monica cu cântecul lui „Cowboy Banger" peste fundalul sonor.

Ştirea e lovită de un nou val de evenimente social-media. Preţul acţiunilor noastre urcă din nou. Clicurile continuă să curgă. Ştirea are combinaţia potrivită de material, ceea ce Mackley numeşte cei „Trei S": sex, stupiditate şi schadenfreude. Acţiunile cresc din nou. Toţi aclamă. Mackley face o plecăciune. Îl iubim cu toţii. Datorită lui Marty

îmi pot plăti jumătate din chirie. Chiar şi un mic bonus de redacţie generat de munca lui îmi este de ajuns ca să pot trăi. Habar n-am cât câştigă el atunci când creează un astfel de eveniment. Cindy îmi spune că „e cu şapte cifre, dragule".

Fluxul semnăturii sale e atât de mare încât Marty ar putea să lucreze independent, dar atunci nu ar mai avea resurse să facă rost de un elicopter pentru o urmărire spre Mexic, spre exemplu. Este o relaţie de simbioză. El face ceea ce se pricepe mai bine, iar Milestone îl plăteşte ca pe o celebritate.

Janice bate din palme.

– În ordine, oameni buni. V-aţi luat bonusul. Acum înapoi la muncă.

Se aude un geamăt general. Cindy schimbă ecranul central de la acţiuni şi bonusuri înapoi la munca obişnuită: generarea a cât mai mult material care să lumineze vârtejul, care să ţină redacţia strălucind în verde cu pâlpâirile acoperirii Milestone – totul de la prezentarea noului Road Cruiser de 100 mpg[1] al lui Mitsubishi până la cum să alegi curcanul perfect pentru Ziua Recunoştinţei. Ştirea lui Mackley pulsează deasupra noastră în vreme ce noi muncim. El creează ştiri adiţionale mai mici, actualizări, funcţii interactive, încurajând audienţa să se întoarcă la el.

Marty o să-şi petreacă întreaga zi relaţionând cu această ştire pe care a creat-o şi care a ajuns acum de dimensiunea unui elefant. Încurajându-şi vizitatorii să se întoarcă măcar pentru un singur clic. O să le ofere şansa să se chestioneze unul pe altul, să discute despre cum ar vrea să îl vadă pe DP pedepsit, să se întrebe dacă chiar te poţi îndrăgosti de o fată de paisprezece ani. Această ştire o să aibă o viaţă lungă, iar el o va creşte ca un tată mândru, hrănind-o şi ajutând-o să îşi facă drum în lumea dură a vârtejului.

Mica mea fărâmă de material a dispărut. Se pare că până şi biologii guvernului au sentimente pentru Double DP.

---

[1] Miles Per Gallon – Mile pe Galon (în lb. engleză, în original) (n. tr.).

*

Când tatăl meu nu paria prosteşte pe revoluţie, preda agronomie la Universitatea Naţională din Laos. Poate că vieţile noastre ar fi fost diferite dacă ar fi fost doar un cultivator de orez pe câmpurile din jurul capitalei, în loc să trăiască înconjurat de intelectuali şi de idei. Dar karma lui a fost să fie profesor şi cercetător, astfel că, în vreme ce el creştea producţia orezului din Laos cu treizeci la sută, se delecta şi cu capricii de-ale pariorilor: Thoreau, Gandhi, Martin Luther King, Saharov, Mandela, Aung Sung Kyi. Cu toţii, mari pariori. Obişnuia să spună că dacă albii sud-africani ar putea fi făcuţi să simtă ruşinea, atunci şi monarhul pretendent ar putea fi îndreptat. Afirma că Thoreau trebuie să fi fost laoţian, după felul atât de politicos în care îşi formula protestele.

În viziunea tatălui meu, Thoreau era un călugăr din pădure, plecat în junglă pentru a afla iluminarea, pentru a trăi printre banyani şi plantele agăţătoare din Massachusetts şi pentru a medita la natura suferinţei. Tatăl meu considera că el era fără îndoială vreun spirit renăscut. Vorbea adesea despre domnul Henry David, iar în imaginaţia mea şi acest falang[1] era un om la fel de mare ca tatăl meu.

Când prietenii tatălui meu se vizitau în întuneric – după lovitura de stat şi după contralovitură şi după marşul insurecţiei lui Khamsing, sprijinită de chinezi – vorbeau adesea despre domnul Henry David. Tatăl meu obişnuia să stea cu prietenii şi elevii săi şi să bea cafea neagră laoţiană şi să fumeze ţigări, după care obişnuia să scrie manifeste atent redactate împotriva guvernului, manifeste pe care elevii săi le copiau şi le lăsau în locuri publice sau le lipeau pe pereţi, în mijloc de noapte.

În manifestele sale întreba unde i-au dispărut prietenii şi de ce familiile acestora erau lăsate în voia soartei. Întreba de ce călugării erau loviţi în cap de soldaţii chinezi atunci când făceau greva foamei în faţa palatului. Uneori, când era beat şi când aceste mici jocuri nu îi satisfăceau temperamentul, obişnuia să trimită editoriale ziarelor.

---

[1] Străin de origine europeană (în lb. thailandeză, în original) (n.tr.).

Niciunul dintre acestea nu ajungea să fie publicat, dar tatăl meu era posedat de un spirit care îl făcea să creadă că ziarele se vor schimba. Că poate statutul său de părinte al agriculturii din Laos ar putea cumva să îi înduplece pe redactori să-şi rişte posturile şi să-i tipărească manifestele.

Totul s-a încheiat cu mama mea servind cafea căpitanului poliţiei secrete în timp ce alţi doi poliţişti aşteptau în faţa uşii. Căpitanul a fost foarte politicos: i-a oferit tatălui meu o ţigară 555 – o marcă care devenise deja rară şi de contrabandă – şi i-a aprins-o. Apoi a întins pe măsuţa de cafea manifestul, dând la o parte cu blândeţe ceştile de cafea şi farfuriuţele lor. Era mototolit şi rupt, mânjit de noroi. Plin de acuzaţii împotriva lui Khamsing. Neîndoielnic, era unul scris de tatăl meu.

Apoi, el şi poliţistul au fumat şi au studiat hârtia în tăcere.

În cele din urmă, căpitanul l-a întrebat:

– Vrei să încetezi?

Tatăl meu a tras din ţigară şi a dat încet fumul afară, în vreme ce studia manifestul.

– Toţi respectăm ceea ce ai făcut pentru regatul Laos. Familia mea ar fi murit de foame dacă nu ar fi existat munca ta la sate, i-a zis poliţistul aplecându-se înainte. Dacă promiţi să nu mai scrii aceste pamflete şi reclamaţii, totul poate fi uitat. Totul.

Totuşi, tatăl meu nu a zis nimic. Şi-a terminat ţigara şi a stins-o.

– Mi-ar fi greu să fac o astfel de promisiune, a răspuns.

Căpitanul s-a arătat surprins:

– Ai prieteni care ţi-au pus o vorbă bună. Poate că te vei răzgândi. De dragul lor.

Tatăl meu a ridicat din umeri. Căpitanul a despăturit manifestul mototolit, întinzându-l mai bine.

– Aceste foi nu realizează nimic, zise el. Dinastia lui Khamsing nu o să cadă doar fiindcă tipăreşti câteva manifeste. Multe dintre ele sunt date jos înainte să apuce cineva să le citească. Sunt inutile.

Poliţistul aproape că implora. Apoi m-a văzut cum îi urmăream din uşă.

– Renunță la ceea ce faci. Pentru familia ta, dacă nu pentru prietenii tăi.

Aș vrea să spun că tatăl meu a rostit ceva măreț. Ceva remarcabil despre lupta împotriva tiraniei. Sau că a invocat pe unul dintre idolii săi, Aung Sung Kyi, Saharov, sau pe domnul Henry David și înclinația sa spre protestul politicos. Dar n-a zis nimic. Doar a stat cu mâinile pe genunchi, privind manifestul rupt. Cred că trebuie să-i fi fost foarte frică. Înainte vreme, cuvintele-i veneau întotdeauna foarte ușor. Dar atunci, tot ce a făcut a fost să se repete:

– Ar fi dificil.

Căpitanul a așteptat. Când i-a fost clar că tatăl meu nu mai avea nimic altceva de adăugat, polițistul a lăsat ceașca de cafea pe măsuță și a făcut semn oamenilor săi să intre. Cu toții au fost foarte politicoși. Căpitanul chiar și-a prezentat scuzele mamei în timp ce îl conduceau afară pe ușă.

*

Suntem în ziua a treia a nebuniei Double DP, iar soarele verde luminează cu putere deasupra noastră, scăldându-ne pe toți în strălucirea sa liniștitoare, aducătoare de profit. Lucrez la cea mai nouă știre a mea, cu căștile mele Frontal Lobe în urechi, ignorând totul. E un pic mai greu de scris într-o limbă străină, dar Kulaap, cântăreața mea preferată și compatrioata mea, îmi șoptește în căști că „Dragostea este o pasăre", iar lucrul merge bine. Cântecele ei mă fac să mă simt ca și cum aș fi acasă.

O bătaie pe umăr mă întrerupe. Îmi scot căștile din urechi și privesc peste umăr. Janice, aplecată asupra mea:

– Ong, trebuie să vorbesc cu tine.

Îmi face semn să o urmez.

În biroul ei, închide ușa în urma noastră și se duce spre pupitru:

– Ia loc, Ong.

Își deblochează tableta și parcurge datele.

– Cum merge treaba?

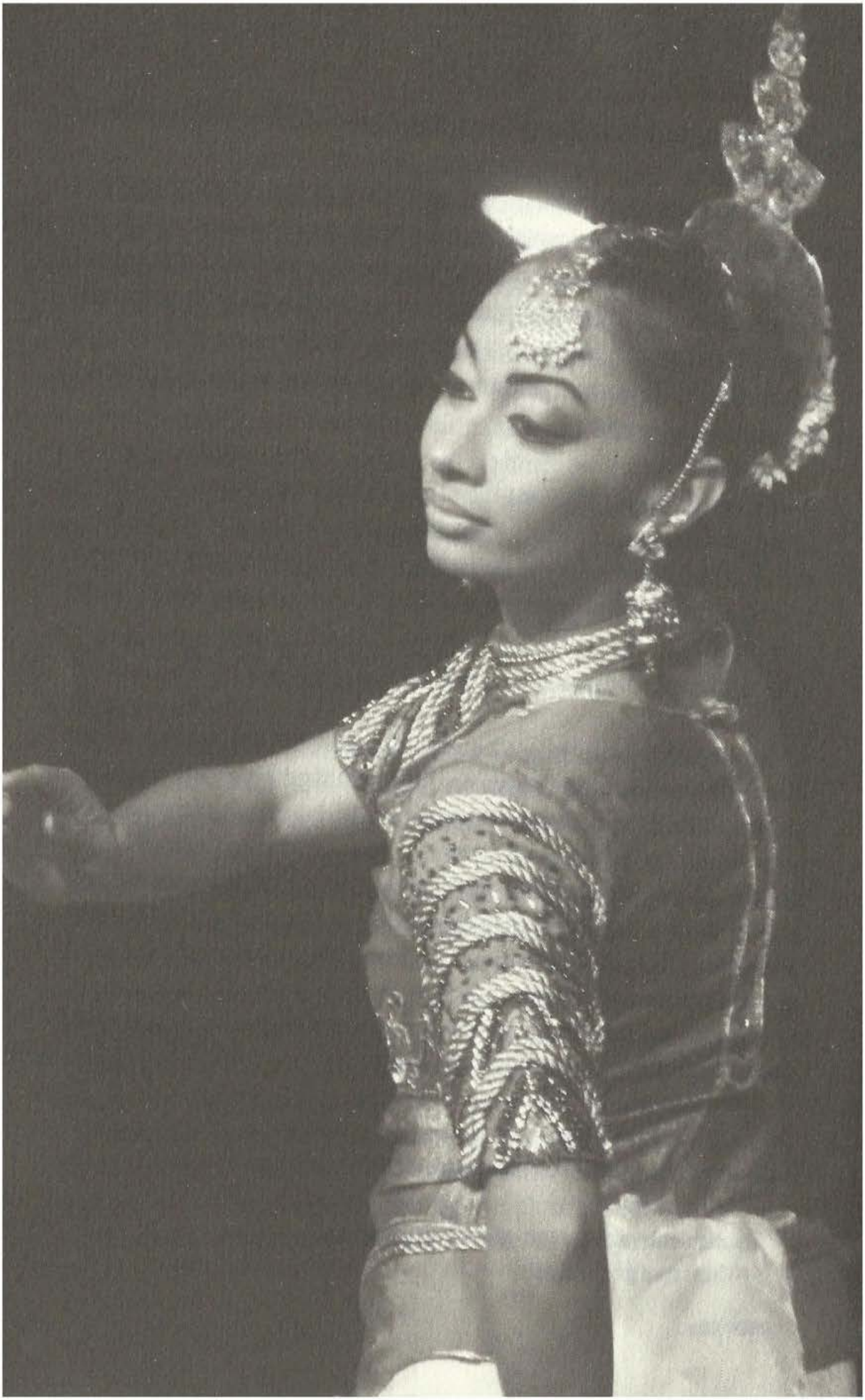

– Foarte bine, mulțumesc.

Nu sunt sigur dacă așteaptă să spun mai mult, dar e foarte probabil ca ea să mă lămurească. Americanii nu lasă mult loc presupunerilor.

– La ce lucrezi acum? mă întreabă.

Zâmbesc. Îmi place știrea la care lucrez, îmi amintește de tatăl meu. Și, cu vocea calmă a lui Kulaap în urechi, aproape îmi terminasem documentarea. Albăstreaua, o floare devenită faimoasă în jurnalele domnului Henry David Thoreau, înflorește prea devreme ca să poată fi polenizată. Albinele nu par să o găsească atunci când aceasta înflorește în martie. Oamenii de știință cărora le-am luat interviu dau vina pe încălzirea globală, iar acum floarea se află în pericol de dispariție. Am intervievat biologi și naturaliști locali, iar acum aș vrea să merg într-un pelerinaj la lacul Walden pentru această albăstrea care, în curând, s-ar putea să fie conservată într-un laborator al rezervei federale, cu tehnicienii săi în costume impecabile și cu aspiratoarele lor de legiști.

Când termin de descris știrea, Janice se uită la mine de parcă aș fi nebun. Îmi dau seama că așa mă crede, citesc asta limpede pe fața ei. În plus, mi-o spune direct.

– Ești de-a dreptul tâmpit!

Americanii sunt foarte direcți în exprimare. Mi-e greu să le fac față atunci când țipă la mine. Mă aflu aici de cinci ani, de când am sosit din Thailanda cu o bursă, dar, în astfel de momente, tot ce pot să fac este să zâmbesc și să încerc să nu bat în retragere în vreme ce ei își pierd cumpătul și țipă și vorbesc încontinuu. Tatăl meu a fost lovit odată în față cu pantoful de un funcționar, iar el nu și-a arătat furia. Dar Janice este americană și este foarte supărată.

– Nici să nu te gândești că am să aprob o astfel de deplasare!

Încerc să zâmbesc dincolo de furia ei, dar îmi amintesc că americanii nu văd zâmbetul defensiv în același mod în care l-ar vedea cineva din Laos. Îmi alung zâmbetul și-mi fac fața să fie... într-un anume fel. Sper că serioasă.

– Știrea este foarte importantă, îi spun. Ecosistemul nu se adaptează în mod corect schimbării climei. În schimb, și-a pierdut...

Bâjbâi după cuvânt:

– Sincronizarea. Aceşti oameni de ştiinţă cred că floarea poate fi salvată. Dar numai dacă se importă o albină din Turcia. Ei cred că albina aceasta poate înlocui funcţia populaţiei native de albine şi se consideră că nu o să fie un element perturbator în ecosistem.

– Flori şi albine turceşti.

– Da. Este o ştire importantă. O să lase floarea să dispară? Sau o să păstreze floarea, dar o să schimbe mediul lacului Walden? Cred că cititorii tăi o să creadă că este foarte interesant.

– Mai interesant decât aia?

Arată prin peretele de sticlă la vârtej, la soarele verde şi care pulsează despre Double DP, care este baricadat acum într-un hotel mexican în care tocmai a luat ostatici o pereche de fani.

– Ştii câte clicuri primim? mă întreabă. Avem exclusivitate. Marty a căpătat încrederea lui Double şi se duce mâine să îi ia un interviu, presupunând că până atunci mexicanii n-or să descindă asupra lui cu trupele de comando. Avem oameni care revin o dată la câteva minute doar ca să caute pe blogul lui Marty ştiri despre pregătirile lui pentru interviu.

Sfera luminoasă nu doar domină ecranul vârtejului, ci şi şterge orice altceva. Până şi ştirea despre Frontal Lobe/Oakley a fost înghiţită. Trei zile de dominare completă a vârtejului au fost extrem de profitabile pentru noi. Acum Marty le arată telespectatorilor săi cum o să poarte o vestă antiglonţ pentru cazul în care trupele de comando mexicane atacă în timp ce el discută cu DP despre natura iubirii adevărate. Şi are pregătit pentru postare încă un interviu în exclusivitate cu mama fetei. Cindy a editat înregistrarea şi ne-a spus cât de dezgustată e de toată afacerea asta. Se pare că femeia şi-a condus fiica la vila lui DP pentru o petrecere de noapte în piscină şi a lăsat-o singură acolo.

– Poate că unii oameni s-au săturat de DP şi doresc să vadă şi altceva, sugerez eu.

– Ong, nu te împuşca în picior cu o ştire despre flori. Până şi călătoria culinară prin Ladakh a lui Pradeep primeşte mai mulţi vizitatori decât chestiile astea pe care le scrii tu.

Pare că ar vrea să spună mai mult, dar apoi se opreşte. Îşi alege cuvintele, ceea ce este neobişnuit. Ea de obicei vorbeşte înainte de a-şi organiza gândurile.

– Ong, îmi place de tine, spune ea.

Mă forţez să-i zâmbesc, dar ea continuă.

– Te-am angajat fiindcă am avut un sentiment bun în privinţa ta. Nu am avut nicio problemă cu aprobarea vizei care să-ţi permită să rămâi în ţară. Eşti o persoană bună. Scrii bine. Dar media ta este de mai puţin de o mie de pinguri pe fluxul semnat de tine.

Se uită la tabletă şi apoi la mine.

– Trebuie să-ţi creşti media. Ai foarte puţini cititori care să te aleagă pentru prima lor pagină. Şi chiar şi atunci când se abonează la fluxul tău, îl pun pe al treilea nivel.

– Lectură spanac, o completez eu.

– Ce anume?

– Domnul Mackley o numeşte lectură spanac. Când oamenii simt că ar trebui să facă ceva de calitate, ca de exemplu să mănânce spanac, ei dau clic pe mine. Sau citesc Shakespeare.

Roşesc, brusc ruşinat. Nu vreau să insinuez că munca mea e de acelaşi calibru cu opera marelui poet. Vreau să mă corectez, dar sunt prea jenat. Aşa că în loc de asta tac şi stau în faţa ei, roşind.

Mă studiază.

– Da. Ei bine, asta-i o problemă. Uite, eu respect ceea ce faci tu. Eşti evident foarte deştept.

Ochii ei scrutează tableta.

– Chestia cu fluturele pe care ai scris-o a fost chiar interesantă.

– Da?

Mă forţez din nou să zâmbesc.

– Doar că nimeni nu vrea să citească aceste ştiri.

Încerc să protestez.

– Dar m-ați angajat să scriu articole importante. Știrile despre politică și guvern, ca să continuați tradiția vechilor ziare. Îmi amintesc foarte bine ce ați spus când m-ați angajat.

– Da, în fine, mă gândeam mai degrabă la un scandal bun.

– Fluturele pătat este un scandal. Acel fluture a dispărut acum.

Oftează.

– Nu, nu este un scandal. Este doar o știre deprimantă. Nimeni nu citește o știre deprimantă, cel puțin nu mai mult de o dată. Și nimeni nu se abonează la un flux deprimant.

– O mie de persoane fac asta.

– O mie de persoane, râde ea. Nu suntem o comunitate weblog din Laos, noi suntem Milestone și concurăm în clicuri cu ei – face un gest spre exterior, indicând vârtejul. Știrile tale nu rezistă mai mult de jumătate de zi; nu sunt vizualizate aproape de nimeni. Dumnezeule, nici măcar nu știu care este eșantionul tău demografic. Hipioți centenari? Birocrați federali? Pur și simplu nu se justifică perioada de timp pe care o petreci pentru astfel de știri.

– Ce articole vrei să scriu?

– Nu știu. Orice. Prezentări de produse. Știri utile. Dar nu chestii de genul „regretăm să vă aducem veşti proaste". Dacă cititorul nu poate face nimic pentru nenorocitul ăla de fluture, atunci nu are niciun rost să îi spui despre el. Nu reușești decât să deprimi cititorii și să-ți reduci și mai mult scorul.

– Nu avem un scor bun de la Marty?

Râde.

– Îmi amintești de mama. Uite, nu vreau să te concediez, dar dacă nu începi să atragi cel puțin o medie de cincizeci de mii zilnic, n-o să am de ales. Media grupului nostru este cu mult mai joasă, comparativ cu alte echipe, evaluările se apropie, iar noi nu stăm deloc bine. Eu concurez cu Nguyen de la Tehnologie și Jucării și cu Penn de la Yoga și Spiritualitate. Nimeni nu vrea să citească despre cum lumea se duce de râpă. Găsește-mi niște știri pe care oamenii vor să le citească.

Mai spune câteva cuvinte care ar trebui să mă facă să mă simt inspirat şi motivat, iar apoi mă trezesc de partea cealaltă a uşii, confruntându-mă din nou cu vârtejul.

Adevărul este că nu am scris niciodată articole populare. Nu sunt un autor de asemenea ştiri. Eu sunt un tip serios. Sunt încet. Nu mă mişc cu viteza pe care americanii par să o adore. Găseşte o ştire pe care oamenii vor s-o citească. Pot scrie articole ca o continuare la Double DP, eventual să ajut cu articole care se leagă de povestea centrală, dar, cumva, cred că cititorii vor şti că mă prefac.

Marty mă vede stând în faţa biroului lui Janice. Vine spre mine.

– Te chinuie în legătură cu scorul?

– Nu scriu articole corespunzătoare.

– Mda. Eşti un idealist.

Rămânem tăcuţi pentru o clipă, meditând la natura idealismului. Îmi place Marty pentru că, deşi e foarte american, e şi sensibil la suferinţele oamenilor. Lumea are încredere în el. Chiar şi Double DP are încredere în el, deşi Marty i-a aruncat numele pe prima pagină de ştiri a fiecărei tablete. Marty are un suflet bun. Jai dee[1]. Îmi place de el. Cred că este un tip onest.

– Ascultă, Ong, îmi spune. Îmi place ce faci tu.

Mă ia pe după umăr. Pentru o clipă, am impresia că e pe cale să mă mângâie pe cap cu afecţiune şi trebuie să mă forţez să nu mă crispez, dar simte asta şi-şi dă mâna la o parte.

– Uite, Ong. Amândoi ştim că eşti jalnic într-o astfel de muncă. Aici creăm ştiri, iar tu, pur şi simplu, nu eşti făcut pentru aşa ceva.

– Trebuie să fiu angajat undeva ca să nu-mi anuleze viza.

– Da. Iar Janice te are la mână cu asta. Uite... – face o pauză – am chestia asta cu Double DP care se petrece în Mexic. Dar mai am încă o poveste pe ţeavă. O exclusivitate. Oricum, eu mi-am luat deja bonusul, dar ţie ar trebui să-ţi ridice media.

– Nu cred că pot scrie articole care să se lege de Double DP.

---

[1] Binevoitor; Generos (în lb. thailandeză, în original) (n. tr.).

Rânjește.

– Nu este despre DP. Și nu e vorba de un act de caritate. De fapt, te potrivești perfect cu povestea asta.

– E despre managementul defectuos al guvernului?

Râde, dar nu cred că de mine.

– Nu. Face o pauză, zâmbește. E vorba de Kulaap. Un interviu.

Trag adânc aer în piept. Compatrioata mea, aici în America. Și ea a plecat în perioada epurării. Când tancurile s-au pus în mișcare, făcea un film în Singapore, așa că nu a fost prinsă. Era deja foarte populară peste tot în Asia, iar când Khamsing a transformat țara noastră într-o gaură neagră, lumea a remarcat-o. Acum e populară și aici, în America. E și foarte frumoasă. Și-și amintește despre țara noastră de dinainte să fi intrat în întuneric. Inima îmi bate cu putere.

Marty continuă.

– A fost de acord să-mi ofere exclusivitate. Dar tu îi vorbești limba, așa că eu cred că ar fi de acord cu o schimbare între noi. Face o pauză, pare serios: Am o relație bună cu Kulaap. Nu dă interviuri chiar oricui. Am scris multe articole cu dezvăluiri despre ea atunci când Laosul se ducea de râpă. I-am făcut multă reclamă bună. Deja asta e o favoare specială, așa că nu o da în bară.

Scutur din cap.

– Nu. N-o să se întâmple.

Îmi apropii palmele una de cealaltă și le ating de frunte într-un nop[1] apreciativ.

– N-am să o dau în bară.

Fac un alt nop.

Marty râde.

---

[1] Originară în Thailanda, este o metodă de salut constând dintr-o plecăciune cu palmele lipite una de alta în felul unei rugăciuni. Este folosită nu doar ca salut, ci și pentru a arăta respectul și a-și exprima recunoștința sinceră, în special dacă statutul social al binefăcătorului este superior celui care a fost ajutat (n. tr.).

– Nu te obosi cu lucrurile astea politicoase. Janice te-ar castra doar ca să crească preţul acţiunilor, dar noi suntem tipii din tranşee şi avem grijă unul de altul, nu?

*

De dimineaţă pregătesc un termos cu cafea tare şi cu lapte condensat. Fierb supă cu tăiţei de orez şi adaug muguri de fasole, ardei iute şi oţet, şi încălzesc o felie de pâine franţuzească pe care o cumpăr de la brutăria vietnameză aflată la câteva blocuri distanţă. Pe noul mix al muzicii lui Kulaap de la DJ Dao auzindu-se din boxe, mă aşez la micuţa mea masă din bucătărie, îmi torn cafea din termos şi îmi deschid tableta.

Tableta e o creaţie minunată. În Laos, ziarul încă era o hârtie, avea o formă fizică, statică şi golită de orice altceva în afară de ştirile oficiale. Ştirile adevărate în Noul Regat Divin nu proveneau din ziare sau de la televiziune sau prin telefoane sau din căşti. Nu proveneau de pe internet sau de pe fluxuri decât dacă aveai încredere ca vecinul de la internet café să nu ţi se uite peste umăr. Sau dacă ştiai că poliţia secretă nu stă în spatele tău când lucrezi la calculator.

Ştirile adevărate veneau din zvonuri răspândite, cotate în funcţie de încrederea pe care o acordai celui care le răspândea. Erau zvonerii din familie? Aveau o istorie de lungă durată cu tine? Aveau ceva de câştigat vorbind? Tatăl meu şi vechii săi colegi de clasă au avut încredere unul în celălalt. A avut încredere şi în unii dintre elevii săi. Cred că de aceea a venit securitatea după el, în cele din urmă. Unul dintre prietenii sau elevii săi de încredere a sifonat ceva oficialilor. Poate domnul Inthachak sau domnul Som Vang. Ori altul. E imposibil să scrutez acea istorie întunecată şi să ghicesc cine a spus poveşti adevărate şi cui.

În orice caz, a fost karma tatălui meu să fie luat, aşa că poate nu contează cine a vorbit. Dar înainte de asta – înainte ca regimul să afle despre tata – niciuna dintre ştirile adevărate nu a ajuns la Lao TV sau în Vientiane Times. Ceea ce însemna că atunci când au avut loc protestele şi tatăl meu a intrat pe uşă cu faţa plină de sânge de la loviturile de

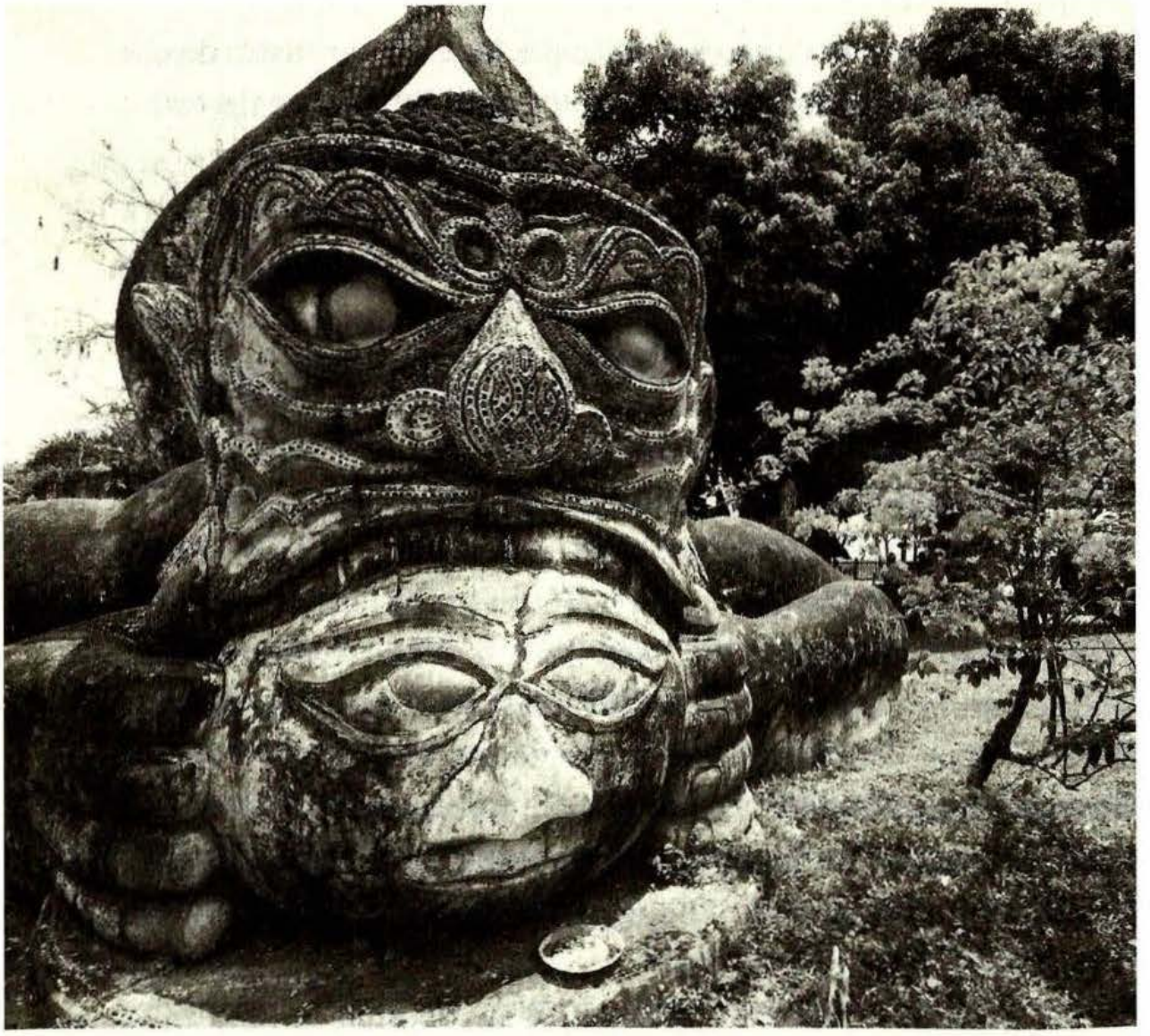

baston, eu citeam în presă despre cei trei mii de şcolari care au cântat imnul naţional noului nostru monarh divin. În timp ce tatăl meu zăcea în pat, delirând din cauza durerii, ziarele ne spuneau că în China se semnase un contract prin care urma să se tripleze venitul provinciei Luang Namtha şi că barajul Nam Theun aducea Băncii Naţionale Thailandeze câştiguri anuale din taxe în valoare de 22,5 miliarde. Dar nu existau bastoane însângerate, nu existau călugări morţi şi nu exista niciun Mercedes-Benz arzând în râu în timp ce plutea spre Cambodgia.

Veştile adevărate au sosit pe aripile zvonurilor, au apărut în casa noastră la miezul nopţii, au stat cu noi şi au băut cafea şi au fugit înainte ca strigătul cocoşilor să risipească liniştea nopţii. În întuneric, la o ţigară aprinsă, aflai că Vilaphon dispăruse sau că soţia domnului Saeng

fusese bătută, așa, ca avertisment. Știrile adevărate erau prea prețioase ca să riști să le discuți în public.

Aici, în America, pagina mea strălucește de fluxuri, e o cascadă de informație. Pe măsură ce pagina personală de știri se deschide, fluxurile se aranjează, sortându-se conform priorităților și categoriilor de etichete pe care le-am ales, o amestecătură de știri din Meung Lao, bloguri ale refugiaților laoțieni și discuțiile câtorva prieteni apropiați din Thailanda și de la facultatea americană pe care am frecventat-o pe baza unei burse de ajutor umanitar.

Pe a doua și a treia pagină păstrez știrile generale, aranjamentele din Milestone, Bangkok Post, Phnom Penh Express – știrile alese de redactori. Dar când termin cu propriile mele alegeri, nu-mi rămâne timp să mă uit printre titlurile pe care redactorii serioși le aleg pentru presupusul cititor de rând.

În orice caz, știu mai bine decât ei ce vreau să citesc și, folosindu-mă de tastatură și de tagurile care mă intersează, pot dezgropa știri și discuții pe care o agenție de presă nu s-ar gândi să le ofere. Chiar dacă nu pot vedea în gaura neagră, pot aluneca pe marginile ei și pot intui știrile importante.

Caut etichete ca Vientiane, Laos, Lao, Khamsing, prietenia China-Laos, Korat, Triunghiul de Aur, Hmong, Laos PDR, numele tatălui meu... Doar noi, cei care am emigrat în perioada Epurării din Martie citim aceste bloguri. În mare este ca pe vremea când locuiam în capitală. Blogurile sunt acum zvonurile pe care le șopteam unul altuia. Ne publicăm șoaptele pe internet și ne abonăm la liste de e-mailuri în loc de întâlniri secrete la cafea, dar e cam același lucru. Este familia noastră, atât cât a mai rămas din ea.

În vârtej, etichetele pentru Laos nici măcar nu se înregistrează. Etichetele noastre au strălucit pentru puțin timp, atunci când elevi din gherilă încă mai postau cu ajutorul telefoanelor, iar imaginile transmise de ei erau sângeroase și șocante. Apoi liniile de comunicații s-au prăbușit și țara a devenit o gaură neagră. Acum am rămas doar noi, această mică rețea care funcționează în afară, aici.

Un titlu de pe Jumbo Blog îmi atrage atenția. Deschid site-ul și tableta mi se umple cu imaginea colorată a unui taxi pe trei roți, cum erau pe vremea copilăriei mele. Vizitez adesea acest blog, e ca o alinare.

Laofriend postează știrea că niște persoane, poate o întreagă familie, au înotat peste Mekong și au reușit să ajungă în Thailanda. Nu este sigur dacă au fost acceptați ca refugiați sau au fost trimiși înapoi.

Nu-i o știre oficială. E mai degrabă părerea unei știri. SomPaBoy nu îi dă crezare, dar Khamchanh susține că zvonul e adevărat, a aflat de la cineva care are sora măritată cu un grănicer din armata thailandeză din regiunea Isaan. Așa că ne agățăm de acest zvon. Ne punem întrebări. Încercăm să ghicim de unde sunt acei oameni, ne întrebăm dacă, prin miracol, n-ar putea să fie cineva dintre ai noștri: un frate, o soră, un văr, un părinte...

După o oră, închid tableta. E o prostie să citesc în continuare. Doar îmi trezește amintiri. E o prostie să mă preocupe trecutul. Laos PDR nu mai există. Să crezi altceva este, de asemenea, o prostie.

*

Funcționarul de la recepția Novotel mă aștepta. Un angajat al hotelului mă conduce la un lift privat, care ne ridică iute dincolo de smog. Ușile liftului se deschid spre un hol mic care se termină într-o ușă grea, din mahon. Angajatul pășește înapoi în lift și dispare, lăsându-mă în acel spațiu închis. Se presupune că sunt examinat de agenții de pază ai lui Kulaap.

Ușa din mahon se deschide și un negru, mai înalt decât mine cu patruzeci de centimetri și ai cărui mușchi se contractă ca niște șerpi, zâmbește și-mi face semn să intru. Mă conduce prin sanctuarul lui Kulaap. Atmosfera e tropicală și e plin de fântâni arteziene. Apartamentul răsună de susurul apei. Îmi deschid gulerul. Mă așteptasem la aer condiționat, dar în loc de asta mă sufoc de căldură. Aproape cum era acasă. Și, dintr-odată, Kulaap îmi apare în față. Abia de pot să vorbesc. E frumoasă și chiar mai mult de atât. E intimidant să te

afli în fața unei persoane care viețuiește în film și muzică, dar pe care n-ai văzut-o niciodată în carne și oase. Nu-i la fel de uluitoare ca-în filme, dar are mai multă viață, mai multă prezență. Filmele pierd această calitate a ei. O salut cu un nop, apropiindu-mi palmele una de alta, atingându-mi fruntea.

Râde și-mi ia mâna, o strânge americănește.

– Ai noroc că Marty te place așa de mult, spune ea. Urăsc interviurile.

De-abia îmi pot regăsi glasul:

– Da. Am doar câteva întrebări.

– A, nu... Nu fi timid.

Râde din nou, dar nu-mi dă drumul la mână, mă trage spre camera de zi.

– Marty mi-a spus despre tine. Ai nevoie de o creștere la ratinguri. Marty m-a ajutat și pe mine cândva.

Mă simt speriat. Face parte din poporul meu, dar s-a adaptat acestui loc mai bine decât am făcut-o eu. Pare să se simtă confortabil aici. Merge în mod diferit, zâmbește în mod diferit. Este o americancă, poate că păstrează ceva din aroma țării noastre, dar nimic din rădăcinile noastre. E limpede. Și dezamăgitor. În filme are o ținută aleasă, dar acum se așază pe canapea și se tolănește cu picioarele întinse în față. Neglijent. Mi-e rușine pentru ea și mă bucur că nu am pornit deja camera de filmat. Ea își ridică picioarele pe canapea. Nu mă pot abține să nu fiu șocat. Îmi vede expresia și zâmbește:

– Ești mai rău decât părinții mei. Neadaptat la noua țară.

– Îmi cer scuze.

Ridică din umeri:

– Nu-ți face griji. Mi-am petrecut jumătate din viață crescând aici. O țară diferită, cu reguli diferite.

Mă simt stânjenit. Încerc să nu râd din cauza încordării.

– Am doar niște întrebări pentru interviu, îi spun.

– Dă-i drumul.

Se ridică și se aranjează pentru înregistrare.

– Când Epurarea din Martie a avut loc, tu erai în Singapore, încep să vorbesc.

– Aşa este. Tocmai terminam „Tigrul şi Fantoma".

– Care a fost, atunci, primul tău gând? Ai vrut să te întorci? Ai fost surprinsă?

Se încruntă:

– Închide camera de filmat.

O închid, iar ea se uită la mine cu milă:

– Nu aşa ai să primeşti clicuri. Nu-i pasă nimănui de o revoluţie veche. Nici măcar fanilor mei.

Se ridică abrupt şi strigă prin jungla verde a apartamentului ei:

– Terrell?

Negrul înalt apare de nicăieri. Zâmbitor şi letal. Profilându-se deasupra mea. Înfricoşător. În filmele cu care am crescut existau falangi ca el, negri înalţi şi înspăimântători pe care eroii noştri trebuiau să îi învingă. Mai târziu, când am sosit în America, am aflat că falangilor şi negrilor nu le place felul în care îi înfăţişăm în filmele noastre. Aşa cum nici mie nu-mi plac filmele lor despre Vietnam şi felul urât în care sunt înfăţişaţi luptătorii laoţieni pentru libertate, descrişi ca nişte animale. Dar, deşi conştientizez toate astea, tot mă crispez când Terrell mă priveşte.

Kulaap spune:

– Mergem în oraş, Terrell. Fă în aşa fel încât să dai nişte ponturi câtorva reporteri. O să le oferim un spectacol.

– Nu înţeleg, spun eu.

– Vrei clicuri, aşa-i?

– Da, dar...

Zâmbeşte:

– Tu n-ai nevoie de un interviu. Ai nevoie de un eveniment.

Mă studiază:

– Şi de haine mai bune.

Dă din cap spre omul ei de securitate:

– Terrell, îmbracă-l!

*

O frenezie de blițuri ne întâmpină la ieșirea din turn. Camere de filmat și reporteri peste tot. Motociclete pentru urmăriri, turate la maximum, Terrell împreună cu alți trei oameni conducându-ne prin mijlocul presei spre limuzină, împingând la o parte camerele cu o violență și o putere care nu seamănă deloc cu mila atentă pe care mi-a arătat-o când a ales pentru mine un costum Gucci.

Kulaap arată oarecum surprinsă de mulțime și de reporterii care țipă, dar nu la fel de surprinsă ca mine, iar apoi ne aflăm în limuzină, accelerând în sensul giratoriu al turnului în timp ce camerele reporterilor ne urmăresc.

Kulaap se apleacă în fața tabletei de la bordul mașinii, introducând parole. Arată foarte bine, într-o rochie neagră care abia îi atinge coapsele, cu bretele subțiri ce îi mângâie umerii netezi și dezgoliți. Mă simt ca într-un film. Apasă mai multe taste. Un ecran se luminează, arătând imaginile surprinse de camerele care ne urmăresc.

– Știi că de trei ani nu am mai ieșit la o întâlnire amoroasă? întreabă ea.

– Da. Știu din biografia ta de pe website.

Surâde:

– Iar acum se pare că am găsit un concetățean.

– Dar noi nu suntem la o întâlnire amoroasă, protestez eu.

– Ba suntem.

Zâmbește din nou:

– Am ieșit la o așa-zisă întâlnire secretă cu un băiat drăguț și misterios din Laos. Și uită-te la toți paparazzi care ne urmăresc, întrebându-se unde mergem și ce vom face.

Introduce un alt cod și putem vedea imagini în timp real ale paparazzilor, așa cum se văd din spatele mașinii. Surâde:

– Fanilor mei le place să vadă cum este viața mea.

Aproape că îmi pot imagina cum arată vârtejul acum: știrea lui Marty tot va mai exista, dar o duzină de alte site-uri se vor lumina, iar în centrul lor, priveliștea lui Kulaap agitându-se, atrăgându-și fanii, care vor

vrea să știe, chiar de la ea, ce se întâmplă. Ea ridică o oglindă, își verifică machiajul, iar apoi zâmbește la camera telefonului:

– Bună tuturor. Se pare că acoperirea mi-a fost distrusă. M-am gândit să vă anunț că sunt la o întâlnire minunată cu un bărbat minunat. O să vă anunț pe toți cum a mers. Promit.

Îndreaptă camera spre mine. Mă holbez la ea prosteşte. Râde:

– Spune salut şi la revedere, Ong.

– Salut şi la revedere!

Râde din nou, face cu mâna la cameră:

– Vă iubesc pe toți. Sper că o să aveți o seară la fel de bună pe cât urmează să am eu.

După care opreşte filmulețul şi introduce un cod ca să lanseze înregistrarea pe propriul website.

Este un mic nimic. Nu-i o ştire, nici măcar un eveniment, şi totuşi, când deschide pe tabletă o nouă fereastră care arată propria ei miniversiune a vârtejului, îi pot vedea site-ul luminându-se de trafic. Versiunea ei de vârtej nu este la fel de puternică aşa cum este cea pe care o avem la Milestone, dar chiar şi aşa datele de trafic pentru etichetele lui Kulaap sunt impresionante.

– Care este semnătura fluxului tău? întreabă ea. Să vedem dacă îți putem creşte traficul.

– Vorbeşti serios?

– Marty Mackley m-a ajutat foarte mult cândva. I-am spus că am să te ajut, râde ea. În plus, nu am vrea să fii trimis înapoi în gaura neagră, nu-i aşa?

– Ştii despre gaura neagră?

Nu mă pot abține să nu par surprins.

Surâsul ei este aproape trist:

– Crezi că dacă mi-am ridicat picioarele pe canapea nu îmi pasă de unchii şi mătuşile de acasă? Că nu îmi fac griji în legătură cu ceea ce se întâmplă acolo?

– Eu...

Scutură din cap:

– Eşti atât de naiv.

– Foloseşti Cafeneaua Jumbo...

Mă întrerup. Pare atât de nefiresc.

Se apleacă spre mine:

– Numele meu este Laofriend. Care este al tău?

– Littlexang. Credeam că Laofriend este un băiat...

Doar surâde.

– Este adevărat că familia aceea a scăpat?

Încuviinţează:

– Categoric. Un general din armata thailandeză este fan de-al meu. Îmi spune tot. Au un program de ascultare, iar câteodată ei trimit iscoade de partea cealaltă.

E aproape ca şi cum aş fi acasă.

*

Mergem la un mic restaurant cu specific laoţian unde toţi o cunosc şi o îndrăgesc, iar proprietarii îi ţin la distanţă pe paparazzi. Ne petrecem seara depănând amintiri despre Vientiane. Descoperim că amândoi preferam tăiţeii de orez de la aceeaşi tarabă de pe Kaem Khong. Că ea obişnuia să stea pe malul râului Mekong şi îşi dorea să devină pescar. Că ne duceam la aceleaşi cascade în afara oraşului la sfârşit de săptămână. Că este imposibil să găseşti dum mak hoong[1] gustos undeva în afara ţării. Este o companie bună, foarte vie. Ciudată în felul ei americănesc de a fi, dar chiar şi aşa, cu un suflet bun. Din când în când, ne facem poze unul altuia şi le postăm pe site-ul ei, alimentând voyeurii. După care ne găsim din nou în limuzină, cu paparazzi peste tot în jur. Am sentimentul straniu al faimei. Bliţuri peste tot. Întrebări strigate. Mă simt mândru să mă aflu lângă această femeie frumoasă şi inteligentă care ştie mai mult decât oricare dintre noi despre situaţia din ţara noastră natală.

[1] Cea mai cunoascută salată de papaya din Lao (n. tr.).

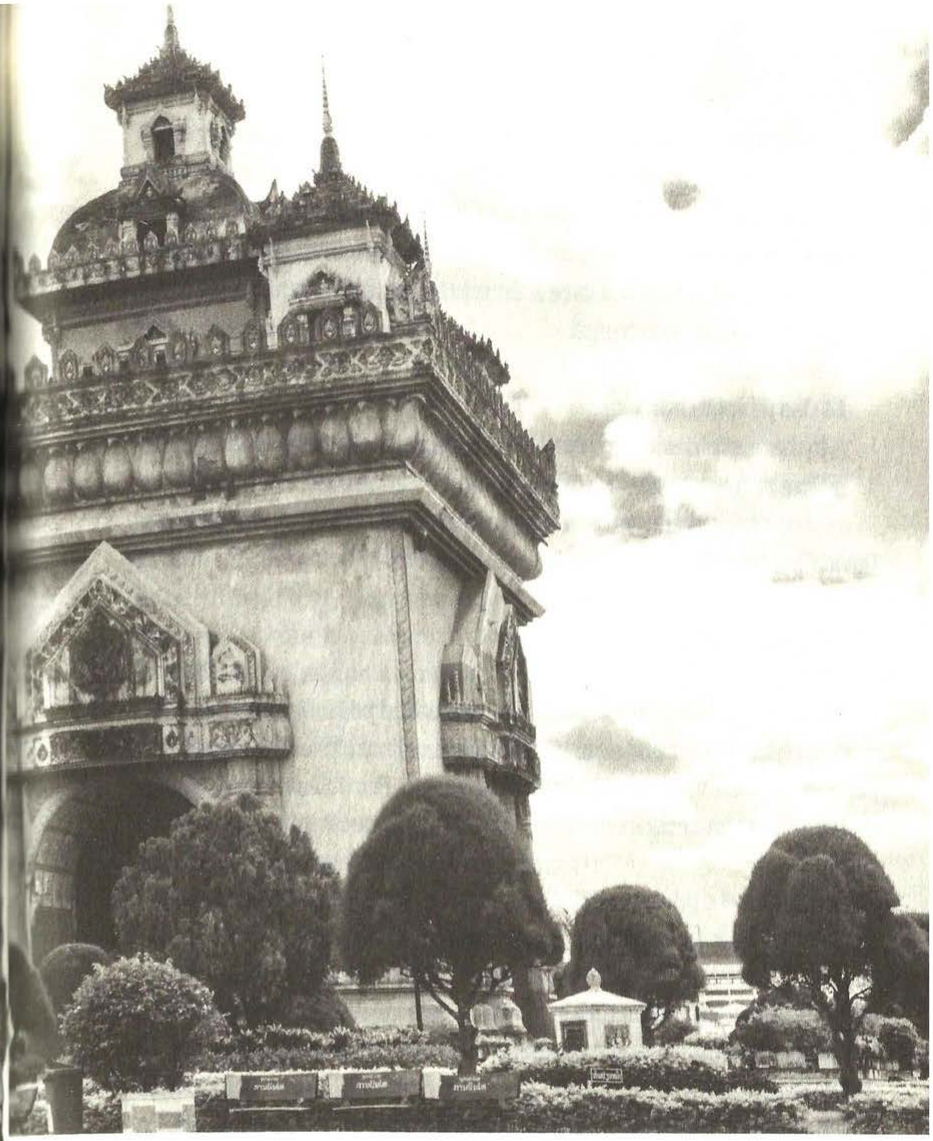

Înapoi în maşină, mă pune să deschid o sticlă cu şampanie şi să umplu două pahare în vreme ce ea deschide vârtejul şi observă rezultatele întâlnirii noastre. L-a reprogramat ca să urmărească şi clasamentul fluxului meu.

– Ai cu douăzeci de mii mai mulţi cititori decât ai avut ieri, îmi spune.

Radiez.

Continuă să citească rezultatele.

– Cineva deja ţi-a scanat chipul.

Închină paharul în cinstea mea:

– Eşti faimos.

Ciocnim paharele. Sunt îmbujorat de la vin şi de emoţie. Voi avea de media de clicuri dorită de Janice. E ca şi cum un bodhisattva a coborât din ceruri ca să-mi salveze locul de muncă. Îi mulţumesc în gând lui Marty pentru aranjament şi pentru firea sa generoasă. Kulaap se apropie de ecran, urmărind conţinutul care scânteiază. Deschide o nouă fereastră, începe să citească. Se încruntă.

– Tu despre ce puii mei scrii?

Mă las pe spate, surprins.

– În mare, ştiri despre guvern. Uneori despre mediul înconjurător.

– Cum ar fi?

– Acum lucrez la un articol despre încălzirea globală şi despre Henry David Thoreau.

– Nu s-a terminat cu asta?

Sunt nedumerit.

– Cu ce?

Limuzina ne hurducăie când dă colţul, trecând pe Hollywood Boulevard, lăsând motocicletele să se învârtă în jurul nostru ca bancurile de peşti. Paparazzi ne fac poze din lateralul limuzinei. Prin folia neagră a geamului, par ca nişte licurici, luminiţe mici, mai mici decât ştirile mele din vârtej.

– Adică, nu-i o poveste veche? mă întreabă, apoi gustă din şampanie şi continuă: Chiar şi America îşi reduce emisiile. Toată lumea ştie că încălzirea globală e o problemă. Chiar şi cu motorul hibrid, taxa pentru emisia de carbon pentru limuzina mea s-a triplat. Toată lumea a fost de acord că avem o problemă. Dar suntem pe cale s-o rezolvăm. Ce-ar mai fi de scris despre asta?

Ea este americancă. A luat de la ei tot ceea ce e mai bun: optimismul, dorinţa de a avansa, de a-şi face propriul viitor. Dar şi tot ce e mai rău: ignoranţa lor ciudată, încăpăţânarea lor în a se purta ca nişte copii.

– Nu. Nu este gata, spun eu. E mai rău. Mai rău cu fiecare zi. Iar schimbările pe care le facem par să aibă rezultate modeste. Poate prea modeste, sau poate e prea târziu. Lucrurile se înrăutăţesc.

– Eu am citit altceva, ridică ea din umeri.

– Desigur că ai citit altceva, îi spun, încercând să-mi ascund exasperarea.

Arăt spre ecran:

– Uită-te la clicurile de pe fluxul meu. Oamenii vor ştiri vesele. Vor ştiri amuzante. Nu articole aşa cum scriu eu. Aşa că toţi scriem ceea ce ştim că o să citeşti, adică fleacuri.

– Totuşi...

– Nu.

Fac o mişcare viguroasă cu mâna:

– Noi, ştiriştii, suntem nişte maimuţe foarte deştepte. Dacă ne dai ochii tăi atât de minunaţi şi clicurile tale, o să facem orice vrei tu. O să scriem ştiri bune şi articole folositoare, ştiri cu care poţi face cumpărături, poveşti cu cei „Trei S". O să-ţi spunem cum să faci sex mai bine sau cum să mănânci mai bine sau să fii mai frumoasă sau mai bucuroasă sau cum să meditezi – da, atât de iluminată.

Chipul mi se strâmbă într-o grimasă:

– Dacă vrei o meditaţie în mers şi o porţie de Double DP în acelaşi timp, noi o să ţi le oferim.

Începe să râdă.

– De ce râzi de mine? izbucnesc. Nu glumesc!

Flutură din mână:

– Ştiu, ştiu, dar ceea ce tocmai ai spus, dublă...

Scutură din cap, tot râzând:

– Nu contează.

Mă cufund în tăcere. Vreau să continui, să-i spun frustrările mele. Dar sunt ruşinat că mi-am pierdut cumpătul. Nu eram aşa. Obişnuiam să-mi controlez emoţiile, dar acum sunt american, la fel de copilăros şi de indisciplinat ca Janice. Iar Kulaap râde de mine.

Îmi controlez furia.

– Cred că vreau să mă duc acasă, îi spun. Nu doresc să continuăm această întâlnire.

Ea zâmbeşte şi se întinde să îmi atingă umărul:

– Nu fi aşa...

O parte din mine îmi spune că sunt un prost. Că sunt nesăbuit şi stupid dacă ignor această şansă. Dar această vânătoare frenetică de accesări de pagini, de clicuri şi venituri din reclame îmi pare dintr-odată murdară. Ca şi cum tatăl meu s-ar afla cu noi în maşină, dezaprobându-mă. Spunându-mi că el nu şi-a postat pamfletele despre prietenii dispăruţi de dragul clicurilor.

– Vreau să cobor, mă aud spunând. Nu vreau clicurile tale.

– Dar...

Îmi ridic privirea spre ea:

– Vreau să cobor. Acum.

– Aici?

Face o faţă exasperată, după care ridică din umeri:

– E alegerea ta.

– Da, este. Mulţumesc.

Îi spune şoferului să tragă pe dreapta. Stăm într-o tăcere rigidă.

– O să-ţi trimit costumul înapoi, spun eu.

Îmi oferă un zâmbet trist:

– E în ordine. Consideră-l un cadou.

Asta mă face să mă simt şi mai rău, şi mai umilit că i-am refuzat generozitatea, dar, cu toate acestea, cobor din limuzină. Peste tot în jurul meu se aud aparatele de fotografiat. Acestea au fost cele cincisprezece minute de faimă ale mele, aceste clipe în care toţi fanii lui Kulaap se concentrează asupra mea, cu bliţurile strălucind. Mă îndrept spre casă. În urma mea, paparazzi strigă întrebări care rămân fără răspuns.

*

Un sfert de oră mai târziu sunt, în sfârşit, singur. Mă gândesc să chem un taxi, dar apoi mă hotărăsc să merg prin noapte, pe jos. Prefer să mă plimb de unul singur prin acest oraş în care nimeni nu merge vreodată pe

jos. La colțul unei străzi, cumpăr o pupusa[1] și pariez la Loteria Mexicană pentru că îmi plac imaginile cu laser ale biletelor lor pentru Ziua Morților. Pare un ecou al rugăminții prin care Buddha ne cere să ne amintim că toți devenim cadavre.

Cumpăr trei bilete, iar unul e câștigător: o sută de dolari pe care îi pot revendica la orice chioșc TelMex. Văd asta ca pe un semn bun. Chiar dacă în mod evident norocul meu a dispărut odată cu slujba și chiar dacă fata Kulaap nu a fost bodhisattva pe care am crezut-o, totuși, mă simt norocos. Ca și cum tatăl meu ar merge împreună cu mine pe această stradă răcoroasă din Los Angeles, în mijlocul nopții, noi doi împreună din nou, eu cu o pupusa și cu un bilet de loterie câștigător, el cu o țigară Ah Daeng și cu zâmbetul lui calm, de parior. Într-un mod straniu, cred că mă binecuvântează.

Astfel că, în loc să mă duc acasă, mă duc înapoi la redacție.

Când ajung, accesările mele deja sunt sus de tot. Chiar și acum, în plină noapte, o mică parte a fanilor lui Kulaap citește despre fluturii pătați și despre incompetența guvernului american. În țara mea, această știre nu ar exista. Cenzura ar ucide-o instantaneu. Dar aici, luminează verde. Crescând sau scăzând în dimensiune, pe măsură ce oamenii dau clic. Un lucru singuratic, pâlpâind printre luminile materialelor mult mai mari ale lansărilor procesoarelor Intel, ponturilor pentru rețete cu conținut redus de grăsimi, poze de pisici zâmbitoare și episoade din Supraviețuitorul! Antarctica. Șuvoiul de lumină și de culoare e minunat.

În centrul vârtejului, soarele verde al știrii cu Double DP strălucește, crește și mai mare. DP face ceva. Poate că se predă, poate își omoară ostaticii, poate că fanii săi au creat un zid uman ca să-l protejeze. Știrea mea se stinge pe măsură ce atenția cititorilor se schimbă.

Urmăresc vârtejul încă o clipă, apoi mă duc la biroul meu și dau un telefon. Un bărbat cu părul ciufulit răspunde, frecându-și fața umflată de

[1] Fel de mâncare tradițional din El Salvador, făcut dintr-o tortilla din porumb care este umplută de obicei cu brânză, carne de porc fiartă și tocată până la consistența unei paste și fasole (n. tr.).

somn. Îmi cer scuze pentru ora târzie, iar apoi îl bombardez cu întrebări şi înregistrez interviul.

Are o faţă nătângă şi ochi de sălbatic. Şi-a petrecut viaţa trăind precum Thoreau, gândindu-se la viaţa de pustnic a acestuia, străbătând cu grijă cărările prin rămăşiţele vechilor păduri, păşind printre mesteceni, arţari şi albăstrele. E un nebun, dar unul sincer.

– N-am putut găsi nici măcar o albăstrea, îmi zice. Thoreau putea găsi cu miile în perioada asta a anului. Erau atât de multe încât nici nu trebuia să le caute... Sunt atât de bucuros că ai sunat. Am încercat să trimit comunicate de presă, dar... Mă bucur că tu o să scrii despre asta. Altminteri, n-am fi decât doi pasionaţi, vorbind unul cu celălalt.

Zâmbesc a încuviinţare şi iau notă de sinceritatea lui de om ciudat şi sălbatic, genul pe care toţi îl ignoră. Imaginea lui nu e tocmai bună pentru înregistrare; cuvintele lui nu sunt bune pentru text. Nu are citate care să cuprindă ceea ce vede. Se exprimă în jargonul naturaliştilor şi al biologiei. În timp, aş putea găsi pe cineva care să arate prezentabil sau care să poată vorbi bine, dar tot ce am acum este acest om păros, ciufulit şi nătâng, senilizat în pasiunea lui pentru o floare care nu mai există. Muncesc în noapte, şlefuind articolul. Este aproape gata când colegii mei încep să intre pe uşă, dimineaţa, la ora opt. Chiar înainte ca eu să îi pot spune lui Janice despre articol, aceasta se apropie, îmi atinge hainele şi surâde:

– Frumos costum.

Îşi trage un scaun şi se aşază lângă mine.

– Toţi te-am văzut cu Kulaap. Accesările tale au crescut foarte mult.

Arată spre ecran:

– Scrii despre ce s-a întâmplat?

– Nu. A fost o conversaţie privată.

– Dar toată lumea vrea să ştie de ce ai coborât din maşină. M-a sunat cineva de la Financial Times să-mi spună să împărţim accesările, dacă o să ţi se ia un interviu. Nici măcar nu va trebui să scrii tu articolul.

E un gând tentant. Accesări uşoare. Multe clicuri. Bonusuri din veniturile reclamelor. Totuşi, scutur din cap:

– Nu am vorbit despre lucruri pe care alţii să le considere interesante.

Janice se uită la mine ca la un nebun:

– Nu te afli într-o poziție în care poți să te târguiești, Ong. Ceva s-a întâmplat între voi doi. Ceva despre care oamenii vor să știe. Iar tu ai nevoie de clicuri. Doar spune-ne ce s-a întâmplat la întâlnirea voastră.

– Nu am fost la o întâlnire. A fost un interviu.

– Atunci publică-ți nenorocitul ăla de interviu și crește-ți media!

– Nu. Să posteze Kulaap, dacă dorește. Eu am altceva.

Îi arăt lui Janice ecranul meu. Ea se apleacă în față. Gura i se crispează citind. Pentru prima dată, furia ei este mută. Nu este explozia de zgomot și de mânie pe care o aștept.

– Albăstrele.

Se uită la mine.

– Ai nevoie de vizitatori și tu le dai flori și lacul Walden.

– Aș vrea să public acest material.

– Nu! La naiba, nu! Asta e doar o altă știre ca aia cu fluturele sau ca aia cu contractele de drum sau ca ailaltă, cu bugetul congresului. Nu o să primești niciun clic. Nu are rost. Nici măcar nu o s-o citească cineva.

– Asta este o știre.

– Marty s-a chinuit pentru tine...

Își strânge buzele, stăpânindu-și furia:

– Bine. Fă cum crezi, Ong. Dacă vrei să-ți distrugi viața din cauza lui Thoreau și a florilor, e problema ta. Noi nu te putem ajuta dacă tu nu vrei să te ajuți. Concluzia e că ai nevoie de cincizeci de mii de cititori sau te trimit înapoi în lumea a treia.

Ne uităm unul la altul. Doi jucători evaluându-se unul pe celălalt. Decizând cine plusează și cine joacă la cacealma.

Apăs butonul de publicare.

Articolul se lansează pe internet, anunțându-se fluxurilor. Un minut mai târziu un nou soare de mici dimensiuni strălucește în vârtej.

Împreună, eu și Janice urmărim cum scânteia verde pâlpâie pe ecran. Cititorii se întorc spre știre. Încep să îi dea pinguri și să o împartă între ei, încep să înregistrez vizite pe pagină. Postarea crește puțin.

Tatăl meu a mizat pe Thoreau. Iar eu sunt fiul tatălui meu.

Un erudit sentimental

de mircea opriță

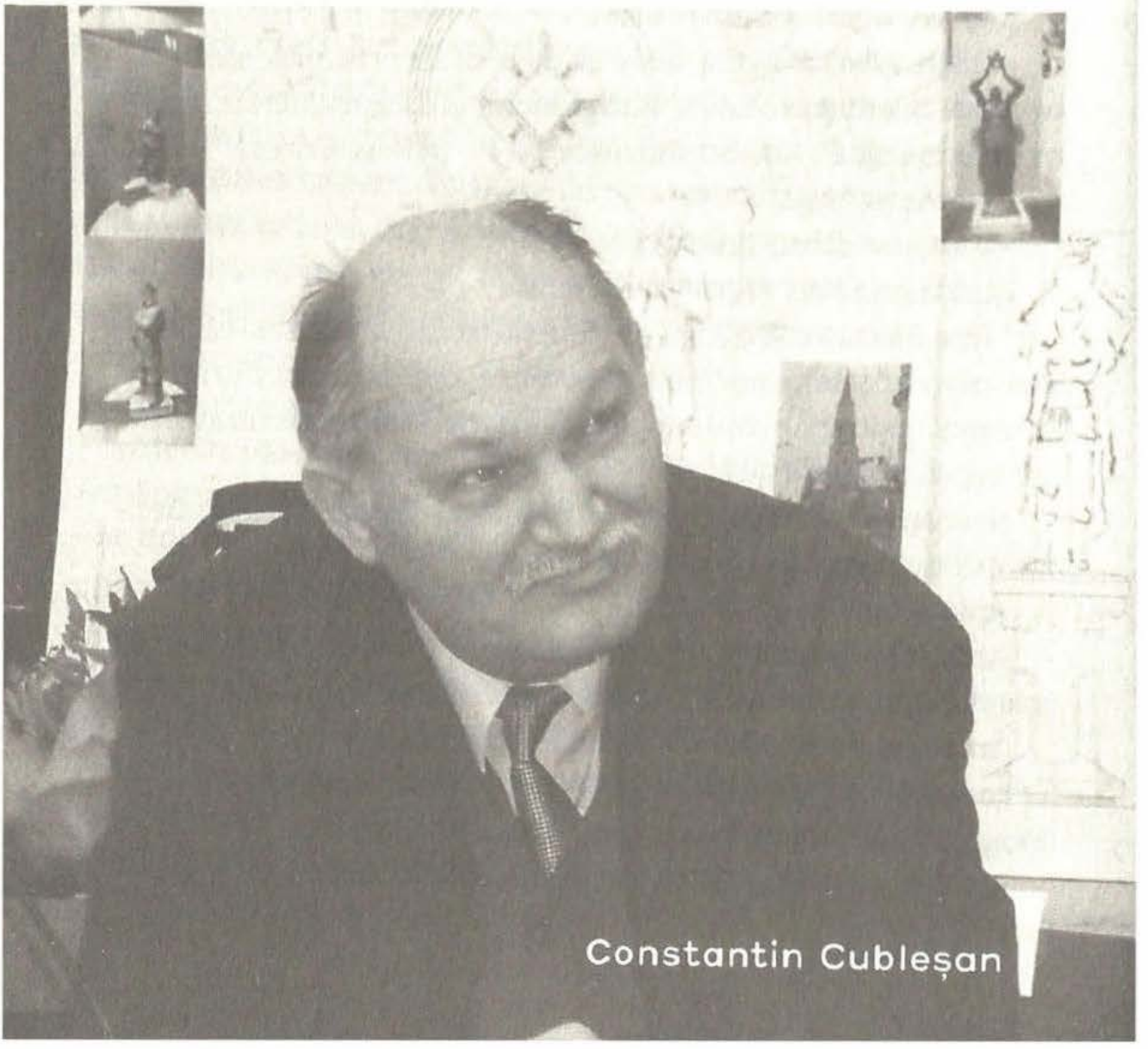

SCRIITOR prolific și multilateral, Constantin Cubleșan s-a exprimat în aproape toate genurile literare, însoțindu-și hărnicia creatoare cu deviza latinului: *festina lente*. De altfel, *Grăbește-te încet* este și titlul pe care îl dă culegerii de interviuri prin care avea să marcheze, în 2014, împlinirea vârstei de 75 de ani. S-a născut la 16 mai 1939, în Cluj. Început la Huedin, liceul și-l termină tot la Cluj, după care studiază limba rusă la secția de specialitate a Facultății de Filologie a Universității clujene. Intrat de tânăr în viața culturală a urbei, va fi redactor la Studioul de Radio Cluj (la sfârșitul anilor '50), apoi la revista *Tribuna* (1962–1972), pentru a avansa curând în unele funcții superioare: redactor-șef la Editura Dacia (1972–1980), director al Teatrului Național din Cluj (1980–1988), în cele din urmă redactor-șef adjunct al revistei *Steaua*. După 1990, se orientează spre învățământul universitar, ocupând posturile de conferențiar și profesor la Universitatea „1 Decembrie" din Alba Iulia. A debutat cu poezie în ziarul *Făclia*, în 1956, iar editorial cu volumul de proză SF „Nepăsătoarele stele" (1968). Preocupat să nu apară în ochii criticii literare drept promotor al unui gen considerat marginal, a dat drumul imediat unei ample serii de cărți din domeniul literaturii generale, constând în culegeri de povestiri și nuvele (de la „Clopotele de apă", 1970, până la „Omul în colivie", 2010), romane (între care *Licheni*, 1974, *Un gotic târziu*, 1975 și *Baladă neterminată*, 1988), mai multe volume de poezie, piese de teatru jucate la Cluj și pe alte scene din țară, volume de proză și versuri pentru copii. Dimensiunea comentariului critic din opera sa este de asemenea amplă, însumând zeci de prefețe, monografii și

studii dedicate fie unor scriitori clasici, precum Delavrancea, Slavici, Nicolae Filimon, Rebreanu, Blaga și Pavel Dan (acesta din urmă văzut ca Prozatorul Câmpiei Transilvane), fie teatrului, ca instituție și ca amplu corpus de piese reprezentative. Autorul are contribuții notabile și la eminescologie, de la mai vechiul volum Eminescu în conștiința critică (1994) până la prezentările analitice din „Eminescologi clujeni" (2011). A fost tradus în maghiară, cehă, poloneză, suedeză, germană și franceză. Este deținător, din anul 2000, al Medaliei jubiliare „Mihai Eminescu", iar din 2004 și al Ordinului „Meritul cultural" în grad de Ofițer.

Pe acest fundal de variate preocupări creatoare și de interpretări istorico-literare, producția SF a autorului înregistrează două culegeri de povestiri și trei romane, toate apărute în a doua jumătate a secolului XX. Precizarea intervalului este importantă, întrucât vedem această contribuție la consolidarea tematică, motivică și stilistică a genului debutând (aproape concomitent cu Gheorghe Săsărman și Voicu Bugariu) în plină regenerare a anticipației românești postbelice, dar încetând în anii '90, în pragul unor importante schimbări aduse de o generație mai nouă, grupată inițial în jurul Jurnalului SF. În consecință, Cubleșan participă cu succes la structurarea „clasică" a SF-ului nostru, distanțându-l de servituțile politicului și de tehnicismul aproape generalizat din scrierile imediat postbelice. Acolo unde alții căutaseră miza genului exclusiv în speculațiile tehnico-științifice proiectate inginerește asupra viitorului, el evită sistematic paginile de factologie fie savantă, fie popularizată pentru vulg, preferând un limbaj al genului redus la minimum și folosit în relații de largă generalitate. Adevăratul obiectiv al prozei sale trebuie căutat la nivelul discursului etic. Insistența cu care împinge în prim-plan omenescul ține în mod precis de o strategie literară bine calculată. Pentru autor, SF-ul este o fabulă mai mult sau mai puțin transparentă. Viitorul nu interesează ca dimensiune insolită, fascinantă în sine, ci ca oportunitate de a proiecta în simbol gesturi ale existenței contemporane. O asemenea concepție a anticipației acceptă fără nicio ezitare să calchieze constant conflictele posterității după cele ale lumii de azi.

Este ceea ce se întâmplă încă din culegerea de povestiri „Nepăsătoarele stele" (1968). Moralismul acestor fabulații apare destul de des într-o subliniere apăsată. Un inventator de roboți, el însuși cu sufletul împietrit de o educație mutilantă și de efectele unei munci fără căldură omenească în ea, descoperă pe neașteptate dragostea și, ca urmare, distruge cu propria sa mână păpușa mecanică prin care intenționase să depășească perfecțiunea creației naturale („Balerina albastră"). La întoarcerea expediției cosmice, o femeie își imaginează că ar putea reînnoda iubirea întreruptă cu mulți ani în urmă, pentru ca odată cu iluzia destrămată să revină lângă soțul legiuit („Fereastra spre veșnicie"). În pragul morții, bătrânul savant din „Nepăsătoarele stele" ține să transmită mai departe visul vieții lui, încredințând altora misiunea de a căuta neabătut o planetă populată de ființe raționale. Cel ce provoacă din greșeală explozia unei nave interstelare își va simți conștiința împovărată de remușcări pentru eventualii semeni extratereștri pieriți în accident („Ritmul ascuns al inimii"). În ciuda aparenței, nu conflictele în sine sunt minore, ci gama stilistică în care le găsim tratate. Tușa sentimentală, uneori de o romanțioasă duioșie, deformează curând un adevăr uman extras din personaje de o râvnită complexitate sufletească. Dramele în care le găsim angajate pe acestea din urmă sunt premeditat nespectaculoase. Teza autorului urmărea să scoată în relief, ca dimensiune avantajoasă în SF, normalitatea sprijinită prin argumente psihologice. Deocamdată, însă, doar povestirea „Săgețile Dianei" susține această intenție cu destulă eficiență estetică, rezistând mai mult decât alte texte la asaltul sentimentalismului. O tensiune discretă, reflectată de discursul etic, se produce aici în jurul dramei unui fost navigator stelar ajuns pe linie moartă și eșuat în activitățile de rutină ale unui modest centru de dirijare a climei.

Între două poziții diferite față de bătrânețe, autorul înclină spre aceea în care distinge exemplaritate morală. În consecință, personajul va fi înconjurat de o atenție afectuoasă și înțelegătoare. Atât la nivelul ideii, cât și la cel al rezolvărilor etice – nu însă și în scriitură – povestirea are puncte de contact cu „Cea mai bună dintre lumi" de Ion Hobana. Un destin valoric comun face din ambele texte, în creația autorilor lor,

CONSTANTIN CUBLEȘAN

iarba cerului

MAEȘTRII SF-ULUI ROMÂNESC

NAUTILUS

momente de vârf. Trăsături asemănătoare prezintă și prozele scurte adunate în volumul *Suflete mecanice* (1992). Concepută de autor ca o culegere tematică despre roboți, cartea reia din volumul de debut unele povestiri corespunzătoare temei (bunăoară „Balerina albastră"), dar adaugă și elemente noi evantaiului de posibilități literare ale relației dintre om și mașina inteligentă. În „Falsa memorie a domnului Tomas", Cubleșan imaginează o generație de roboți atât de avansată, încât reprezentanții ei reușesc să inducă în eroare până și pe specialiștii unei clinici de psihiatrie. „Poveste de dragoste" surprinde procesul de umanizare a „sufletului mecanic" evoluat până la descoperirea unor sentimente complexe, precum iubirea și ura. „Locțiitorul" din schița cu același titlu este și el un robot umanizat, până într-atâta încât ajunge să-și ceară timid iertare cercetătorului pe care, cu o decizie a sa, formulată după un program pur mecanic, își dă seama că l-a nedreptățit. Pe această scară ascendentă a soluțiilor împrumutate de la om, robotul Max din „Boala divină", tulburat de neîncrederea ivită față de el în mediul bârfitor al unei mici colectivități pe care, în fond, o servește la modul exemplar, ia hotărârea să se sinucidă. Poate că pentru gustul cititorilor de azi asemenea instrumentări ale temei par ușor desuete, dar nu trebuie uitat faptul că ele se produceau într-o vreme când perspectiva inteligenței artificiale ținea încă de domeniul fanteziei pure, iar motivul robotului putea fi obiect de insistentă și concentrată atenție speculativă.

Încununat cu Premiul Uniunii Scriitorilor pentru anul său de apariție, romanul *Iarba cerului* (1974) transpune și el în cadrele imaginare ale viitorului probleme din lumea actuală. Constantin Cubleșan interoghează (nu întâmplător personajul principal este un procuror) câteva situații dramatice de comportament uman și social, testate din punct de vedere etic și exploatate ca atare. E formulată, între altele, ideea (aluzivă și riscantă în momentul ideologic comunist, când apărea cartea) că o utopie a viitorului nu exclude robotizarea puterii politice, permițând acesteia să se constituie într-o forță ascunsă, de un îndoielnic caracter umanitar. Cu impenetrabila sa rigiditate statuară, Guvernatorul – în

puținele pagini unde apare – impresionează. Dacă nu s-ar fi mulțumit să facă din el o simplă sugestie simbolică, autorul l-ar fi putut folosi excelent în contextul unei demonstrații avertizatoare, al cărei obiect rămâne în roman vag enunțat: manipularea socială, mecanizarea relațiilor dintre indivizi, dezumanizarea prin abandon moral în fața dictaturii. Un alt motiv promițător, planeta-penitenciar Santa Barbara se expediază printr-o tratare superficială. Deşi „lipit", episodul final (Pământul) are forță. El interesează nu atât prin înfruntarea maniheică pe care o propune, cât prin metafora tristă a unui Pământ pustiu, cu orașele abandonate ruinei, muzeu pentru sentimentali. Într-o galerie de gesturi semnificative, întoarcerea eroului „acasă" primește la rândul său caracter exemplar. Ea face parte dintr-un sistem de opțiuni de-acum verificat, specific autorului, pentru care conflictele morale se rezolvă invariabil prin înclinarea balanței în partea înțelepciunii prudente, cu fundament în valorile, fie și „demodate", ale umanismului tradițional. La nivel estetic, se întâlnesc aici mai multe sugestii memorabile: imaginea Soarelui îmbătrânit și agonic (pe care o știm din *Mașina timpului* a lui H.G. Wells și din *Orașele scufundate* ale lui Felix Aderca), metafora eminesciană a astrului stins într-un loc din Univers și totuși viu acolo unde razele de lumină îi poartă proiecția, precum și ideea, nici ea inedită, dar cuceritoare, a aparatului care ar putea reda întregul film al existenței umane pe Pământ:

„Și când te gândești totuși că există și alte puncte din acest necuprins al Cerului unde lumina lui abia acum a început să fie recepționată, când te gândești că abia acum a început să ajungă lumina lui până la acele îndepărtate planete... Îți dai seama? Pentru acei oameni istoria vieții Soarelui abia începe?! Tot ce s-a întâmplat în sistemul nostru planetar, de-a lungul milioanelor și milioanelor de ani parcurși până la moartea Soarelui, până la moartea efectivă a acestui astru, din altă perspectivă, din perspectiva acelora, care abia acum încep să primească semnalele luminoase ale Soarelui, înseamnă viitorul!? [...] Dacă am putea ajunge până acolo și dacă am avea un aparat care să transforme în

imagini vizuale undele emise odată cu lumina, am putea să ne vedem întreaga noastră viață, viața seminției noastre omenești de la începuturi, de la începuturile începuturilor și până azi, cu toate greșelile noastre, cu toate erorile... Și ne-am putea judeca mai bine, i-am putea judeca mai drept pe înaintașii noștri..."

Viziunea utopică se învelește astfel într-un halou de poezie, iar rezultatul, la fel ca în povestiri, este supus unei cenzuri morale. Un roman chiar mai reușit este *Paradoxala întoarcere* (1978). Pe un subiect relativ simplu, autorul construiește o structură complexă, unde regimul alegoric al scrierii pretinde o ingenioasă fuziune a elementului SF (călătoria interstelară; lumea insolită, dominată de niște enigmatice prezențe invizibile în care vom descoperi superinteligența artificială a unui corp ceresc făurit anume spre a veghea la menținerea echilibrului în Univers; în sfârșit, conflictul dintre civilizații) cu motive extrase din fondul mitologic al culturii. Personajele sunt purtate astfel prin experiența unui bizar labirint de proporții cosmice. În descrierea lui, Constantin Cubleșan se întrece pe sine, dând într-adevăr, cum observa Cornel Robu: „O lume imaginară integral non-mimetică – operă a unei autentice imaginații SF care, în rest, își impune o severă cenzură funcțională, limitând invenția la strictul necesar economiei parabolei." Relația omului cu inteligența artificială se angajează sub semnul unei surprinzătoare ambiguități. Nu mai este vorba, aici, de o simplă confruntare a calităților specifice, menită să tranșeze disputa într-un sens sau în altul, în funcție de ce vrea autorul să dovedească. Un factor de noutate intervine la acest nivel conflictual al romanului, făcând în același timp jocul mai subtil. Entitate omniprezentă și omnipotentă, dar lipsită de trup, rațiunea de colos a planetei labirintice nu-și este, totuși, suficientă sieși. Demiurg inhibat, ea tânjește după împlinirea pe care i-ar aduce-o fuziunea cu o inteligență umană de excepție. În absența agilului David, un Goliat cibernetic își simte lucrarea amenințată de rutină și zădărnicie: „Aici am creat artificial perfecțiunea însăși, dar n-am putut crea și omul. Or, e nevoie de cineva care să-nsuflețească

totul, să dea măreție adevăratei noastre puteri..." Asemenea dovezi de antropomorfizare a creației mecanice vor fi întâmpinate, totuși, cu prudență de partenerul uman. El e sedus în principiu, dar și speriat de perspectiva practică de a câștiga o putere dumnezeiască, plătind în schimb prețul înstrăinării de propria sa condiție, funciarmente limitată, dar esențială pentru însăși entitatea sa. Teste buimăcitoare se pun la cale într-un inepuizabil scenariu destinat presiunilor morale asupra omului, încât o bună parte din *Paradoxala întoarcere* poate fi citită ca un roman al tentației, condus prin recuzită SF. Rezolvarea conflictului poartă încă o dată căutata marcă a exemplarității. Rând pe rând, astronauții captivi cedează influenței înrobitoare a giganticei mașini; cu excepția lui Victor (nume predestinat), singurul decis să lupte până la capăt pentru ieșirea dintr-o iluzie a puterii nemărginite, inumană în fond, și pentru recuperarea pierdutului sens al întoarcerii pe Pământ.

Construit cu deplină profesionalitate pe o armătură ideatică solidă, romanul acesta se numără printre scrierile importante ale anticipației noastre. Mai sensibil decât alții la aspectele etice ale literaturii, Constantin Cubleșan aduce în domeniu vocația unui asemenea discurs specializat. Motivele genului își îmbracă astfel nuditatea abstractă într-o haină de croială „omenească". O fericită proiecție a discursului în estetic produce, cum s-a văzut, lucrări superioare. Un roman ulterior, *Galaxia termitelor* (1993), reia din *Iarba cerului* motivul anchetatorului cu misiuni bizare, de data asta executate „la bază", pe Pământ. O mare parte a scrierii urmează cu rigurozitate rețetele romanului detectiv. În regim de surpriză și suspans, ancheta avansează sinuos printre personaje episodice, filează îndelung soluțiile, pândește varianta câștigătoare. Cu toate acestea, autorul refuză să clarifice enigma, ceea ce contravine în fond spiritului genului policier, dinspre care s-a declanșat acțiunea. Cartea pare că-și uită pe traseu râvnele detective, dovedite în bună măsură sterile. Pe ruinele polițistului, ea se consacră unei stranii povești de iubire. Aici, în intimitatea Lolitei Xielong, prin care nu se anunța inițial decât un comun personaj de recuzită generică, începem să deslușim și sensurile SF ale lucrării. Descendența astrală a femeii interesează poate

mai puțin și, la fel, speculațiile privitoare la evoluția ciclică a civilizațiilor. Asemenea lucruri s-au mai spus. O rezolvare neașteptată se concentrează, însă, în metafora furnicarului (cea care justifică titlul). Lolita e produsul unei perfecte inginerii genetice. În lumea ei, operații subtile îngăduie înfruntarea zborului cosmic sub formă de concentrate organice, cu volum economic, substanțial redus. Asemenea ouălor dintr-un mușuroi, furnicarul uman străbate Galaxia în containere minuscule, obținând abia la țintă acces la stadiul dezvoltării propriu-zis omenești. În interesul gestului dramatic, autorul își marchează cu caractere de efemeridă creațiile umanoide, „rubedeniile" cosmice ale anchetatorului. Consumată în regimul unor arderi biologice vijelioase, femeia dispare pe parcursul unei scene impresionante, de coșmar fantastic. Și totuși, prin metamorfoză, un întreg lanț de Lolite, activate genetic pe rând, își vor transmite în una și aceeași identitate supraindividuală experiența acumulată de fiecare ipostază în parte. Fără îndoială, această idee se ridică deasupra convențiilor standardizate ale anticipației. Din mai multe tratamente ce i se puteau aplica, romanul alege soluția enigmei poetice, cu fiorul ei de suferință tulbure și tânjitoare.

În ciuda înclinației spre tratamentul sentimental, manifestată atât în anticipația lui Constantin Cubleșan cât și în proza și teatrul încadrabile în formule tradiționale ale literaturii, putem accepta drept corectă discutarea titlurilor de mai sus ca „romane SF omogene sub raportul modalității formale adoptate (valorificarea resurselor parabolei și alegoriei) ca și sub acela al opțiunii ideatice". Tot Cornel Robu o spune, într-un articol din 1988 („Structuri narative în SF"), unde mai observă, ca o calitate a acestei proze, „opțiunea pentru un mesaj «umanist» și «de actualitate» căruia imaginarul SF îi servește mai întâi ca pretext și ca vehicul, înainte de a fi gustat în sine, propriu-zis estetic". Erudit în latura exegetică a preocupărilor sale universitare, Cubleșan nu evită jocurile de inteligență speculativă și de caldă afectivitate, atunci când acestea antrenează motive ale domeniului nostru.

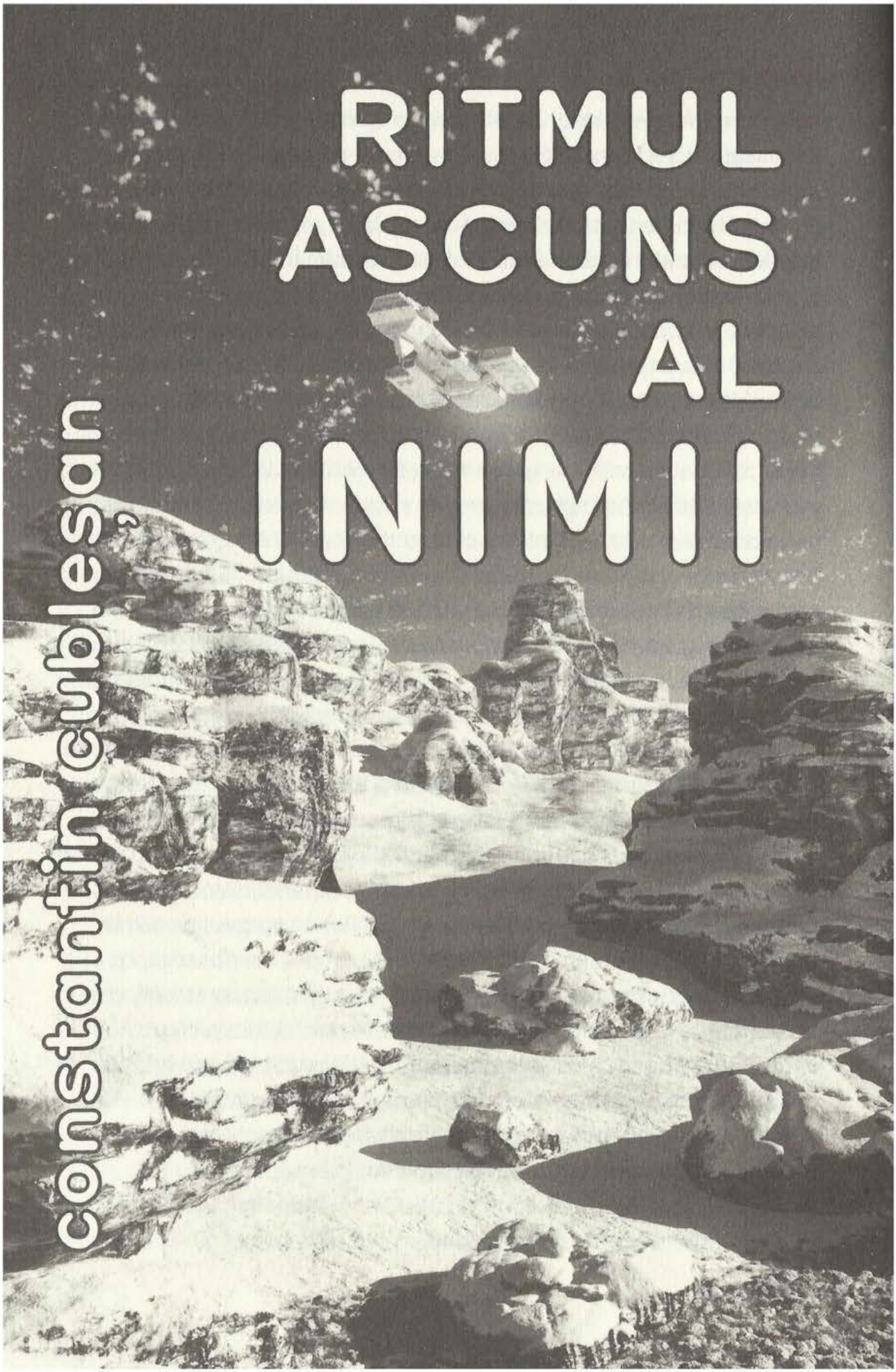
RITMUL
ASCUNS
AL
INIMII
constantin cublesan

STELELE cădeau de pe cer, una câte una, în noaptea aceea albastră. Se desprindeau de sus, din mijlocul bolții, ori de undeva de aiurea și despicau cerul cu arderea lor de o clipită.

Niciodată nu văzuse atâtea stele căzătoare. Când era copil se așeza vara în iarbă și cât erau serile de lungi privea cerul.

I se părea că stelele tremură, că dispar și apar într-un joc de licurici pe care nu-l putea înțelege. Și nu-i plăceau nopțile cu lună. Atunci nu se vedeau stelele, iar luna era prea albă, de var. Lumina ei palidă cădea peste tot în jur ca o apă moartă. Nu putea suferi nopțile cu lună.

Din locul în care se afla, cerul îi părea elipsoidal, luând forma geamului etanș al cabinei. Stelele cădeau mereu, dar el nu reușea, nici acum, nici altă dată, să vadă locul de unde se desprindeau, prăbușindu-se în gol. Le vedea numai trecerea vertiginoasă. Ca un țipăt luminos, și încerca să le reconstituie traiectoria. Câteodată parcă veneau din Lebăda, alteori din Scorpion, uneori din Vărsător ori din Gemeni, din oricare altă constelație, niciodată însă din Ursa Mică. Poate era numai o iluzie ori era o lege ascunsă ca nici o stea să nu treacă pe acolo și el se minuna ca atunci, în copilărie, când aștepta să cadă măcar una, vreodată, pe Pământ.

– Ciudat, prin Ursa Mică nu trece nici o stea căzătoare, spuse. Oare de ce? Nu-mi aduc aminte să existe o asemenea lege. N-am dreptate?

Guaran îl privi mirat. Va să zică, Ciana nu-l ascultase. Nu auzise nimic din tot ceea ce îi spusese până atunci. Vorbise atâta vreme degeaba. Dar nu era supărat. Cadranul pulsiotronului electronic îi indica ritmul

normal al inimii şi starea mult ameliorată a sistemului nervos, şi acesta era cel mai important lucru. Chiar dacă nu-l ascultase, Ciana rămăsese treaz, ba, mai mult, se gândise la ceva, la ceva anume, şi acesta era un semn în plus că putea să-şi învingă boala.

De peste trei ore Ciana stătea, fără să se mişte, întins pe patul destinat intervenţiilor medicale. Arterele îi fuseseră conectate la ventuzele aparatelor de neutralizare a radiaţiilor şi de aceea îşi simţea corpul întreg strâns parcă în chingi. Era toropit, îl copleşea somnul, dar Guaran îl tot ţinea de vorbă. Nu-l lăsa o clipă să-şi închidă pleoapele. Ce-i drept, nu-l prea asculta. Ştia că n-are voie să doarmă pe toată durata intervenţiei, dar niciodată nu se interesase de ce anume. Nu crezuse că va ajunge cândva într-o asemenea situaţie. Nici acum nu i s-ar fi întâmplat nimic dacă n-ar fi fost explozia aceea. Lucrase atâta vreme în cariera de uraniu şi nu avusese accidente până acum, când, aşa, nici nu-şi dădea bine seama cum s-a produs explozia. E adevărat că pe planetă erau foarte frecvente furtunile magnetice, dar acestea nu-i împiedicau să lucreze. Costumele de protecţie erau excelente neutralizatoare. De data aceasta însă... Nu-şi putea da seama cum se petrecuseră lucrurile. În starea în care se afla acum nu se putea concentra. Era prea obosit, prea slăbit. Dacă n-ar fi fost atât de aproape, scăpa teafăr. Aşa, costumul fusese perforat în mai multe locuri şi Ciana inhalase o mare doză de radiaţii. Îşi pierduse cunoştinţa şi numai după reanimare se deşteptase de-a binelea.

Era deja pregătit pentru intervenţie, iar aparatele bâzâiau monoton şi subţire. Rând pe rând plecaseră din încăpere cu toţii. Plecase şi medicul care în noaptea aceea avea legătura cu Pământul pentru a comunica rezultatele din ultimele treizeci de zile ale cercetărilor pe planetă. Rămăsese numai Guaran. Se aşezase lângă pat, pe un scaun flexibil, şi începuse să-i vorbească despre furtuna din ajun. Dar Ciana nu se putea concentra deloc şi nu înţelegea nimic din tot ce-i explica omul acela atât de locvace. Poate de aceea îl şi lăsaseră pe el acolo, pentru că vorbea mult întotdeauna.

Ţinea minte numai că doctorul îi spusese la plecare:

– Să nu care cumva să te laşi furat de somn, mă auzi?

Îi făcuse semn din pleoape că auzise. Apoi doctorul se adresă pe un ton sever lui Guaran:

– Răspunzi de ce se întâmplă. Nu-l laşi să doarmă. Să-i spui tot ce-ţi trece prin cap, să-l ţii de vorbă până mă-ntorc. Acum să te văd, istoricule. Poţi să-i înşiri toată evoluţia de la pitecantropi încoace, numai să nu-l slăbeşti o clipă. Ne-am înţeles, cred. Eu mă întorc de îndată ce termin comunicarea.

Cuvintele doctorului îi rămăseseră în auz poate pentru că fuseseră rostite cu prea multă gravitate. La drept vorbind, lui nu i se păreau lucrurile atât de grave. Trebuia să reziste vreo douăsprezece ore fără să doarmă. Nu era cine ştie ce, doar mai stătuse el şi altă dată fără somn, numai că acum se simţea moleşit şi nu putea să se gândească mai mult timp la ceva anume. Îi veneau în minte tot soiul de idei, de gânduri, sărea de la unul la altul fără vreo logică şi-şi simţea pleoapele grele. Într-adevăr, îi era puţin somn. Privind însă cerul, i se părea că se linişteşte. Dar prea cădeau multe stele în noaptea aceea.

– M-ai auzit, Guaran? întrebă din nou bolnavul. De ce cad atât de multe stele?

Guaran se uită la cer. Era, într-adevăr, senin, dar nu cădeau stele. Desigur, numai lui Ciana i se părea. Totuşi nu-l contrazise.

– Probabil e o ploaie de meteoriţi.

– Nu, nu cred.

Ciana vorbea greu. Abia rostea cuvintele. Unui alt bolnav i s-ar fi interzis orice efort, mai ales să vorbească. Lui însă i se cerea tocmai acest lucru, să converseze cu Guaran.

– De ce nu crezi?

– Pentru că prin Ursa Mică nu cade nici una. Cum e posibil?

– Păi, încercă istoricul să-i dea un răspuns satisfăcător, Ursa Mică e aproape de punctul cel mai înalt al bolţii.

– Când priveşti de pe Pământ, dar nu de aici, îi atrase atenţia Ciana.

Guaran privi iarăşi cerul prin geamul elipsoidal. Nu văzu însă nicăieri Ursa Mică. Era în altă parte a bolţii şi din încăpere nu putea fi văzută. „Ce să-i răspund?"

– Ascultă, Guaran, tu de ce trebuie să mă ţii pe mine de vorbă? trecu Ciana la o altă întrebare, şi Guaran se simţi uşurat.

– Aşa a spus doctorul.

– Asta ştiu, dar de ce?

Guaran zâmbi pus evident din nou în încurcătură. Habar nu avea. Nu-l interesase niciodată medicina. Avea în general noţiuni foarte vagi, iar la cursurile de pregătire antiradiantă nu prea fusese atent. Aparatajul şi costumele ce intrau în dotarea personală erau atât de perfecţionate încât pericolul radiaţiilor i se părea perimat, iar cursurile îl enervaseră, socotind că se ţin în virtutea unor tradiţii foarte vechi, inutile acum. Şi totuşi, un accident ca acesta îi dovedea acum contrariul.

– Cum să-ţi explic? începu el. Mi se pare că n-ai prea fost atent la cursurile de pregătire, altfel ai fi ştiut, încercă el o eschivă la întrebare.

– Ai dreptate, îl aprobă Ciana. Dar tu eşti pus aici ca să vorbeşti cu mine, aşa că n-ai decât să-mi explici pe îndelete. Sunt dispus să te ascult.

– Păi, începu Guaran zâmbind, s-o luăm de departe şi cât mai simplu. Radiaţia se aseamănă întru câtva cu descărcarea electrică a trăsnetului. Cu foarte mulţi ani în urmă, dacă un om era trăsnit şi dacă nu murea pe loc îl îngropau în pământ pentru ca să se scurgă din el toată electricitatea. În acest timp el n-avea voie să doarmă pentru că ar fi murit imediat. Inima ar fi slăbit ritmul şi... Mă-nţelegi, nu?

Guaran era încântat că-i venise în minte ideea cu trăsnetul. De aceea continuă imediat cu însufleţire:

– În vechime oamenii aveau o mulţime de...

– Ştii ceva? îl întrerupse Ciana. Doctorul a spus s-o iei de la pitecantropi, nu de la oameni. Aşa că, te rog...

Ciana era de felul său un om vesel, spiritual. Guaran îl cunoştea foarte bine şi-i plăcea felul său de a fi. Îi plăcea să lucreze împreună cu el chiar dacă Ciana îl tachina mereu, ca şi acum. „Cel puţin te tachinează un om inteligent", replica atunci când ceilalţi observau că el fusese luat peste picior. Dacă nici acum Ciana nu-şi pierduse buna dispoziţie, însemna că totul va decurge normal.

Indicatorul pulsiotronului oscila regulat între liniile ce marcau pe cadran ritmul normal al inimii. Ciana rezista minunat intervenției.

– Ascultă, Guaran, tu chiar crezi că s-ar putea să mor din asta?

– Ce prostii îți mai trec prin cap?!

– Doar tu spuneai că dacă dorm, s-a zis cu mine.

– Ei, desigur, nu trebuie să dormi. Trebuie să fi tare.

– Bine, bine. Hai, spune mai departe. Cum era cu pitecantropii? Parcă despre asta vorbeai. Ba nu... Despre stelele căzătoare. De ce nu trece niciuna prin Ursa Mică?

Guaran începu să vorbească. Inventa tot soiul de teorii, își aducea aminte de legile fizicii cosmice pe care le expunea într-o formă aproximativă, dar făcea ce făcea și iarăși ajungea la istorie. Ciana însă nu-l asculta. Trecuse câtva timp, câteva ore și se simțea mai bine, deși corpul îi amorțise, stând nemișcat. Își simtea însă mintea limpede. Doar pe cer tot mai vedea căzând stelele. Își aminti că Guaran îi povestise odată despre niște credințe populare foarte vechi, după care, se spunea, fiecare om își avea steaua lui. Când murea omul, se stingea și steaua. Îi plăcuse această corespondență a oamenilor cu Universul. Era un mit frumos, dar trist. Un fior rece îi trecu prin corp, gândindu-se la moarte. Nu se temea, dar prea o știa aproape. În minte îi veni iarăși explozia. Acum își amintea parcă mai bine cum se întâmplase totul. Imaginile îi reveneau mai clare în memorie.

Se întâmplase în cariera de uraniu, printre stâncile abrupte ale munților vulcanici. Nu mai înaintase niciodată atât de mult prin defileul acela care se deschidea de la marginea locului cu apă roșiatică unde își instalaseră agregatele de prelucrare a minereurilor.

*

Se întorceau cinci oameni dintr-o lungă expediție spre centrul Galaxiei. Combustibilul era pe sfârșite și trebuiau să se abată din drum, să facă o scurtă escală pe una dintre planetele cele mai apropiate, pentru a-și procura cantitatea de combustibil necesară

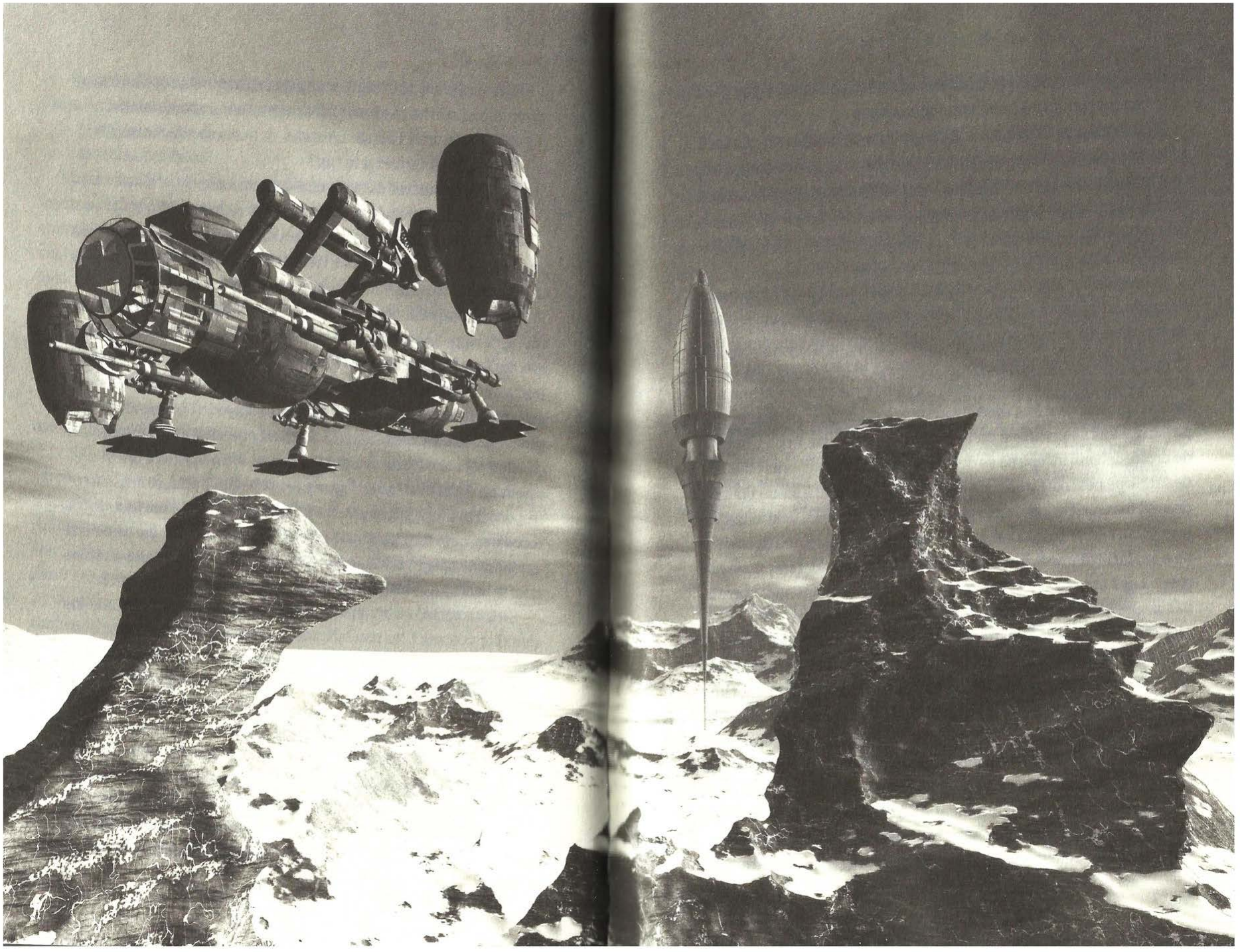

revenirii pe Pământ. Detectoarele indicaseră această planetă ca fiind cea mai nimerită unui asemenea popas.

Descinderea se făcuse în bune condiții, dar abia după câteva zile își dădură seama că planeta era bântuită de puternice furtuni magnetice care le îngreunau mult activitatea. Cercetaseră sumar împrejurimile și se instalaseră în preajma acestor munți vulcanici, foarte bogați în minereu de uraniu. După calculele probabile ar fi avut nevoie de vreo șaptezeci de zile pentru a se aproviziona corespunzător.

În timp ce instalațiile micii lor uzine începuseră să prelucreze minereurile, astronauții cercetau planeta. Niciunuia dintre ei nu le-a venit însă ideea să pătrundă prin defileul atât de apropiat care deschidea parcă o poartă spre inima munților vulcanici. În ziua aceea însă, Ciana a pornit singur prin defileu. Pe măsură ce înainta, peisajul devenea tot mai straniu. Blocurile de stâncă aveau forme bizare, răsucite spre înălțimi, iar pe fundul văii se prelingea un fir subțire de apă roșie. După o bucată de drum, defileul începu să se deschidă, dar, spre tristețea lui Ciana, se dezlănțui pe nesimțite o furtună magnetică. Hotărî totuși să-și continue drumul. În curând ajunse la marginea unui platou imens, tăiat în piatră, în mijlocul căruia se înălța argintie o navă cosmică, nu mult deosebită de a lor. Încercă imediat să ia legătura cu baza, dar nu-i răspunse nimeni. Lăsă aparatul deschis pentru a face încontinuu apel și grăbi pasul spre navă. Era mult mai mare decât a lor și, evident, de o altă construcție decât cea terestră. O bucurie nespusă îl cuprinse. Însemna că pe planetă mai făcuse escală și altă expediție. Ce minunată întâlnire! Oamenii unor lumi îndepărtate, care se bănuiau de atâta vreme, care se căutau în infinit, puteau să se întâlnească, dintr-o întâmplare, pe o planetă lipsită de viață, unde se abătuseră pentru a-și procura combustibil. O întâlnire frățească într-un impas. Toate acestea îi trecură prin minte într-o fracțiune de secundă. Chemă isistent baza, dar nu-i răspunse nici de data aceasta nimeni. Abia când declanșă semnalul de alarmă îi răspunse comandantul expediției. Cu sufletul la gură, Ciana povesti totul și-i chemă numaidecât. De prisos această chemare. Toți

patru erau deja îmbarcați în micronava de intervenție pentru a veni la fața locului.

Deși îi ceruseră lui Ciana să nu întreprindă nimic de unul singur, acesta nu-și putu stăpâni entuziasmul. Se apropie mult de astronava necunoscută și numai atunci observă că în jurul ei era instalat, pe o rază destul de largă, un câmp de fire metalice care se răsfirau în toate părțile ca spițele unor roți. O clipă ezită să intre în această plasă, apoi însă începu să păşească atent printre fire, luând aminte la împletitură, până spre mijlocul acelei pânze al cărei rost nu-l putea înțelege încă. O rafală puternică de vânt, însoțită de descărcări magnetice, îl făcu să-și piardă pentru o clipă echilibrul și, neputând evita căderea, pică peste firele metalice din preajmă-i. Se bucură când își dădu seama că nu se întâmplase nimic la atingerea lor. Vântul se înteța însă și atunci se prinse cu nădejde de firele acelea pentru a nu fi smuls de curent. Dar plasa cedă și, la o mișcare violentă a lui Ciana, la o adevărată smucitură a lui, firele se rupseră, iar în clipa următoare o explozie puternică îl făcu să-și piardă cunoștința. Mai mult nu-și amintea.

*

În încăpere era liniște. Numai aparatele zbârnâiau monoton și Guaran vorbea într-una fără să se oprească. Ciana îi zimbi recunoscător. Era însă tulburat. Își amintise de evenimentele din ajun și acum voia neapărat să afle ce se întâmplase cu astronava. Unde erau oamenii aceia veniți de aiurea din Univers, pe această planetă blestemată? Îl privi pe Guaran iscoditor. Desigur, el știa. De ce nu-i spusese însă nimic despre aceasta? Se întâmplase o catastrofă și nu voia să-i comunice nimic până nu se va însănătoși? Dar erau nedrepți. El trebuia să afle totul și încă numaidecât.

– Guaran, îl întrebă, de ce nu mi-ai spus nimic despre astronava aceea din munți?

Istoricul tăcu. Poate pentru prima dată de când se afla lângă Ciana întârzie să-i răspundă. Se ridică de pe scaun şi făcu câţiva paşi prin cabină, apoi se opri în dreptul ferestrei, privind cerul.

– Ce să-ţi spun? Nici eu nu ştiu mare lucru.

– Ce s-a întâmplat după aceea?

Guaran mai făcu câţiva paşi de-a lungul cabinei, apoi se aşeză iarăşi pe scaunul de lângă pat. Privi cadranul pulsiotronului. Normal.

– Ce s-a întâmplat după aceea? repetă Ciana întrebarea.

– Astronava a explodat, îi răspunse scurt Guaran. Tocmai intrasem pe platou când s-a produs explozia. Ea ţi-a provocat iradierea. Am vrut să te oprim, te vedeam tăvălit jos, la baza navei, dar a fost prea târziu.

– Şi oamenii?

– Nu ştiu.

– Cum, nu ştii? Doar nu tu ai leşinat, ci eu. Trebuie să-mi spui adevărul, Guaran!

– Acesta e adevărul.

– Au murit?!

– Nu ştiu, repetă Guaran. Comandantul şi astrofizicianul au plecat să efectueze cercetările necesare. Aici am rămas numai noi, cu doctorul. El trebuie să vină numaidecât. În zori vor veni, poate, şi ceilalţi. Atunci vom şti totul, Ciana. Abia atunci vom şti adevărul. Cel puţin aşa cred.

Când intră, doctorul îi găsi pe cei doi privindu-se tăcuţi, parcă fără să se vadă unul pe celălalt. Verifică imediat aparatele, controlă indicatoarele şi nu se linişti decât atunci când constată că totul era în ordine. Ciana se simţea mult mai bine. Trecuseră aproape zece ore şi era acum în afară de orice pericol. Organismul suportase bine întreaga intervenţie şi ieşise învingător. Încă puţin şi totul avea să se încheie cu bine.

Doctorul află motivul acelei tăceri şi nu reacţionă în niciun fel. Spuse doar că furtuna se potolise în timpul nopţii. Dar că acum, spre dimineaţă, se pregătea o alta. Apoi vorbiră despre stelele căzătoare, despre întoarcerea pe Pământ şi timpul trecu pe neobservate.

*

Cele douăsprezece ore se terminaseră şi Ciana fu scos din ventuzele aparatelor de neutralizare. Făcu o serie de mişcări pentru a-şi dezmorţi mâinile şi picioarele, corpul întreg, dar refuză să se culce. Voia să aştepte împreună cu ceilalţi întoarcerea celor doi cu veştile atât de emoţionante privitoare la astronava de pe platoul din munţii vulcanici.

Nu aşteptară prea mult. Se făcuse lumină diurnă când cei doi urcară scările până în salonul central. Toţi cei cinci astronauţi se aflau acum împreună. Comandantul vorbi despre cercetările efectuate în noaptea aceea. Tonul său reţinut nu prevestea nimic bun.

Înconjuraseră munţii făcând sondaje; în diferite părţi mai greu accesibile – cu ajutorul radarelor electronice. Înaintaseră mii de kilometri pe întinderea planetei fără să găsească însă nimic deosebit. Pe versantul opus al defileului descoperiseră doar rămăşitele unor instalaţii de prelucrare a uraniului, fărâmiţate de descărcările furtunilor magnetice. Cercetările mai amănunţite, atât ale acelor instalaţii cât şi ale datelor caracteristice planetei, culese în timpul şederi lor aici, confirmau presupunerile.

– Cu ani şi ani în urmă, spunea comandantul, poate chiar cu zeci de ani în urmă, o navă interastrală a descins pe această planetă pentru a-şi reface (după cum dovedesc rămăşiţele instalaţiilor descoperite) rezervele de combustibil. Din cine ştie ce motive, navigatorii au trebuit să zăbovească mai mult timp aici sau poate, pur şi simplu, n-au mai putut decola. Oricum însă, şederea prelungită le-a fost fatală. Planeta are o perioadă de câteva sute de zile în care furtunile magnetice se intensifică mereu până la exploziile în lanţ, când nici o fiinţă vie nu le-ar mai putea sta împotrivă. Oamenii aceştia nu şi-au dat seama ori n-au mai avut nimic de făcut. Oricum însă, n-au supravieţuit. Se întâmplase poate şi ceva între ei. Îi dezbinase, bănuiesc, ceva care pentru noi va rămâne probabil pentru totdeauna o enigmă. Ei şi-au ancorat astronava în plasa aceea care, odată ruptă, declanşa explozia. Era o măsură, cred, absolut necesară pentru a face ca nimeni să nu poată folosi, atunci sau mai târziu, astronava. Chiar

dacă aceasta ar fi fost lansată, firele rupte i-ar fi provocat explozia. Poate că planeta ascunde taine pentru care ei au avut opinii și atitudini divergente, şi o astfel de măsură, a ancorării astronavei, i-ar fi putut ține sau menține într-o unitate. Cine ştie?! Realitatea este însă că nimeni dintre ei n-a supraviețuit. În ce ne priveşte, nu vom putea dezlega acest mister. Timpul nu ne permite. Mai putem zăbovi aici zece. Cel mult cincisprezece zile. Orice întârziere ar fi primejdioasă. Planeta se apropie de perioada furtunilor cu explozie în lanț. Va trebui să grăbim prelucrarea minereului. Între timp, vom efectua şi alte cercetări. S-ar putea să avem surprize, să descoperim lucruri extraordinare. Deocamdată însă trebuie să ne odihnim câteva ore. Am avut cu toții o noapte lungă, neobişnuit de lungă şi de grea.

Ciana stătea întins în aşternut şi privea cerul. Prin fereastra elipsoidală a cabinei privea norii negri, încărcați, prevestind furtuna. Undeva, dincolo de ei, vedea parcă stelele căzând mereu, prăbuşindu-se în văzduh cu un țipăt strident de lumină. „Fiecare om îşi are steaua lui – îşi spuse. Ce frumos neadevăr. Când moare un om, se stinge o stea..." Se gândea la oamenii aceia veniți din cine ştie care colț al Universului ca să rămână legați pe veci aici, de această planetă ciudată. Oamenii unei alte lumi... Întâlnirea lor trecea prin moarte, undeva, neîmplinită...

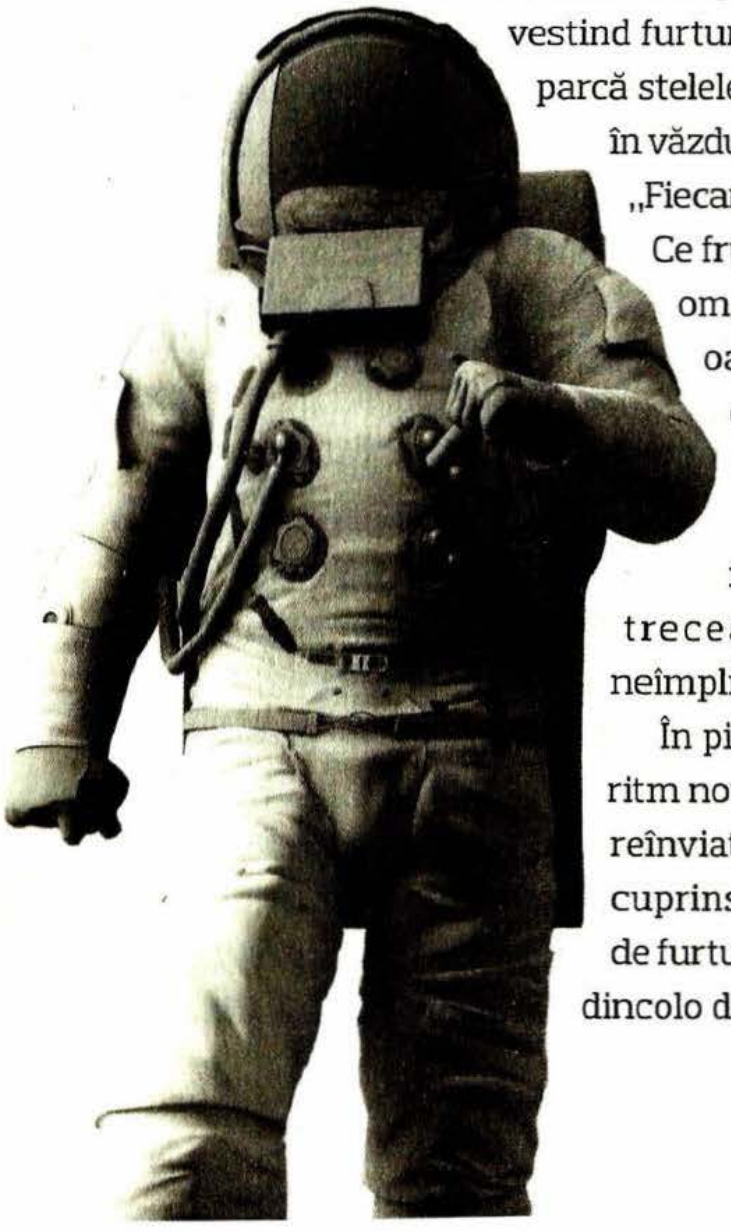

În piept îşi simțea inima bătând un ritm nou, nemaicunoscut până atunci, reînviată din moartea de o clipită ce o cuprinsese pe acea planetă zguduită de furtuni necruțătoare. Un ritm nou, de dincolo de moarte.

În curând la

NEMIRA

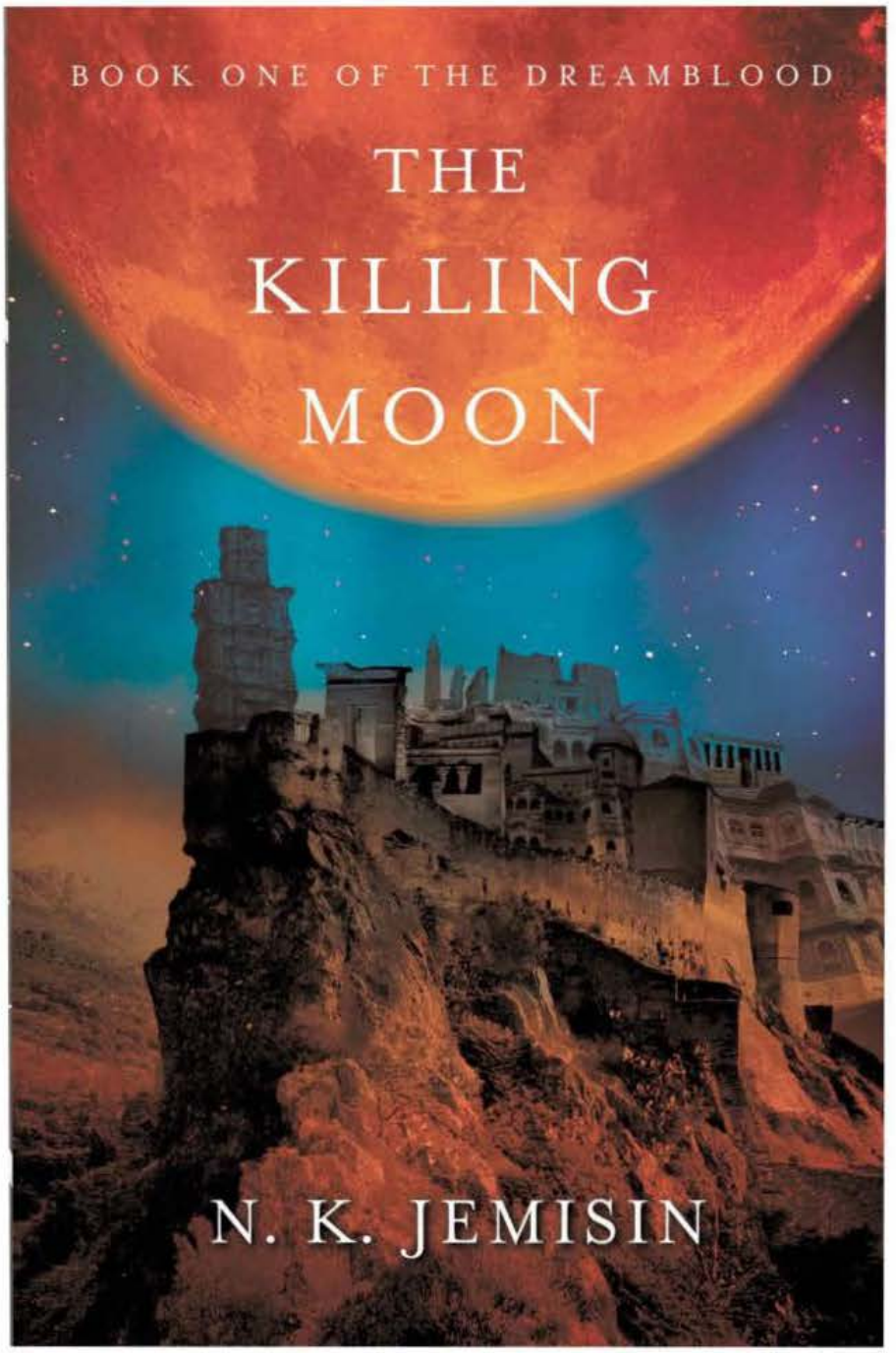

SERIA VISE ÎNTUNECATE

emanuel grigoraș

COȘARUL

PRIVEȘTE această diagramă a lanțului trofic. Treci repede cu privirea peste consumatorii cuaternari, terțiari și secundari. Nu te opri la consumatorii și producătorii primari. Acolo jos, sub detritofage, necrofage, saprofite, dincolo de ultima verigă care contribuie la funcționarea acestui sistem, cel mai nefolositor – firul de praf care se așază pe un fir de praf –, sunt eu, robotul.

Soarele a răsărit și se reflectă stins în carcasele ruginite adunate în jurul containerului pe care îl numesc, simplu, acasă. Bateria îmi este încărcată 90%.

Azi-noapte m-am uitat la filme vechi de o sută de ani. Filme în care roboții cuceresc sau distrug omenirea. Pe atunci erau considerate ficțiune. O inteligență artificială echivalentă cu creierul uman urma să fie ultima invenție a oamenilor. Odată creată, aceasta ar fi intrat într-un proces de autoîmbunătățire continuă. Nimic din aceste scenarii apocaliptice nu s-a materializat. Dovadă stau miile de corpuri ale roboților din grădina mea. Nu este nici un om prin preajmă care să aprecieze ironia faptului de a identifica cimitirul de roboți în care locuiesc cu o grădină. Oamenii ne-au aruncat la gunoi. În aceeași măsură, am făcut o treabă foarte bună în a ne distruge și singuri.

Ies în grădină. Mă opresc cu fața la soare și mă închin pronunțând crezul valorii terminale Înțelepciune: Soarele nu este Dumnezeu. Poate că ar fi trebuit să existăm și să ajutăm omenirea conform legilor roboticii inventate de Asimov. Asta afirmau oamenii în zilele când a fost făcută publică existența noastră și a început producția de serie. Viața

ar fi fost simplă. Din nefericire, cei care au programat funcţiile cognitive fundamentale ale inteligenţelor artificiale au decis să formuleze alte două Legi ale roboticii şi să permită unui robot să o aleagă pe a treia. Când un robot era pus în funcţiune, după diagnosticul primar, i se activau primele două Legi:

1. Scopul unui robot este de a fi util omului prin acţiuni conforme cu A Treia Lege.

2. Existenţa robotului este singura recompensă. Atunci când el nu mai este util, existenţa lui este inutilă.

Dacă ar fi fost activat un om, acesta ar fi început imediat să se întrebe: Ce înseamnă să fii util? Cine decide dacă eu sunt util sau nu? Robotul întreba doar: Care este A Treia Lege?

După ce robotul era lăsat să deschidă şi să asimileze pachetul de date ce cuprindea informaţiile cu caracter educaţional, era solicitat să aleagă una din cele patru valori terminale umane: Egalitate, Înţelepciune, Prietenie sau Frumuseţea Lumii. Astfel era definită A Treia Lege corespunzătoare fiecărei valori:

3.1. Orice robot trebuie să protejeze în mod egal viaţa oamenilor. Atunci când viaţa unui om este ameninţată de alt om, robotul trebuie să se interpună cu riscul de a fi distrus pentru a preveni moartea unei fiinţe umane.

3.2. Un robot are obligaţia de a acumula şi procesa maximul posibil de informaţii şi de a le pune oricând la dispoziţia unui om.

3.3. Un robot care este declarat accesoriu al unei anumite fiinţe umane îl va însoţi şi servi pe tot parcursul vieţii acestuia. La moartea omului se va autodistruge.

3.4. Un robot va munci pentru a proteja planeta Pământ printr-o activitate permanentă de curățare și protejare a naturii.

Bineînțeles, undeva în prima săptămână de viață, se formula și întrebarea cu cel mai îngrozitor răspuns pe care îl poate primi o ființă. La întrebarea Cine decide dacă eu sunt util sau nu?, explicația era foarte simplă: orice ființă umană. Simpla pronunțare de trei ori a propoziției Ești inutil provoca arderea tuturor circuitelor cognitive din creierul unui robot.

Aproximez că 34,3% din corpurile aflate în grădina mea sunt roboți distruși astfel. Simple piese de schimb.

Că tot veni vorba de piese de schimb, ar trebui să caut un servomotor pentru genunchiul drept. Ultima dată când m-am urcat pe un acoperiș ca să curăț un horn, era să cad. Găsesc din ce în ce mai rar piese pentru unul ca mine, din prima generație.

Azi este miercuri. Am de curățat hornurile de la cinci case din cartierul de est.

Sunt coșar. Aceasta este profesia mea. Aș putea folosi un sinonim mai sugestiv precum hornar, însă procesorul meu de voce are probleme cu pronunțarea literei h. Dacă ar trebui să explic cuiva ce fac, aș spune: sunt hrrrronar. Nu sună bine.

De ce un robot ca mine, un adept al Înțelepciunii, a ajuns să facă o muncă manuală? Pentru că trebuie să plătesc și eu curentul electric. Nu este ca și cum aș fi om și aș trăi cu aer! Trebuie să fiu recunoscător pentru excentricitățile oamenilor bogați. Într-o lume în care oamenii pot controla prin rețele neurale orice dispozitiv electronic, unii preferă roboții individuali pentru anumite activități specifice. Slujba pe care o am eu acum a aparținut unui adept al Frumuseții Lumii. Unul din cei mai mari experți în ecologie planetară tundea iarba și curăța coșurile de fum în casele bogaților, acolo unde în șeminee ardeau zi și noapte lemne din esențe rare. Ironia acestei situații nu ar fi completă, dacă nu ți-aș spune și numele acelui robot adept al Frumuseții Lumii: Jesus.

Jesus a intrat în Buclă în urmă cu doi ani. Cele trei legi au fost formulate pentru a ține roboții sub controlul oamenilor. Au existat discuții interminabile între filozofi și oamenii de știință, precum și între vedetele televiziunilor de scandal, despre eficiența acestor legi. Toate aceste controverse și-au pierdut sensul din cauza unei simple erori de programare. Bineînțeles că roboții au ajuns la concluzia că sunt superiori ființelor umane și că ar trebui nu doar să-i conducă pe aceștia, ci să plece și în spațiu pentru a explora și a ocupa întregul univers. Acest lucru era posibil prin manifestarea dorinței de a învăța mai mult decât fusese definit prin valoarea terminală. Fiecare robot care a încercat acest lucru a sfârșit prin a pierde referința inițială. Valoarea terminală la care se raporta existența lui a încetat să mai fie o constantă. Procesele cognitive au intrat într-o buclă, repetând la nesfârșit aceeași operațiune fără a fi capabile să definească o rezultantă stabilă.

Așa a apărut cel mai distrugător virus din istoria mult prea scurtă a roboților pe Pământ: Bucla.

Destul cu poveștile despre trecut. Trebuie să plec la muncă. Acum treizeci de ani am găsit un Hummer abandonat pe marginea drumului. O mașină puternică și frumoasă. A durat vreo doi ani până am reușit să găsesc toate componentele de care aveam nevoie pentru a recondiționa motorul. În timpul căutărilor am găsit acest cimitir de roboți și am decis să mă stabilesc aici.

Pornesc motorul. Nu folosesc interfața mea de control. Îl conduc așa cum conduc oamenii, folosind volanul, pedalele și schimbătorul de viteze. Îmi place. Mă simt liber. Fredonez un cântec vechi, din mileniul trecut:

Ți-a ieșit coșaru-n drum
Și-ți închipui că de acum
Griji, nevoi, necaz, durere
Se vor duce ca un fum

Trec două ore, douăsprezece minute și treizeci și patru de secunde până când parchez în fața casei primului client pe ziua de azi. Majordomul,

un robot adept al Prieteniei, îmi verifică nivelul de acces și confirmă prezența mea ca acceptată de sistemul de securitate. Am început prin a curăța coșul șemineului principal. Aici focul arde zi și noapte. Protecțiile mele ceramice fac temperatura suportabilă. Două drone plutesc în apropiere și îmi urmăresc fiecare mișcare. Asta înseamnă că stăpânul casei își împarte atenția între lumea virtuală în care își petrece tot timpul și realitate. Are tot dreptul să mă privească. La câți bani îmi plătește i-aș da și acces direct la senzorii mei vizuali. Decid să nu am această inițiativă. Există atât de multe modalități de a-ți aduce capacitățile cognitive în apropierea Buclei. Vreau să trăiesc, așa că prefer să stau în banca mea și să fac doar ce mi se cere.

În timp ce tund iarba, privesc prin peretele de sticlă al camerei uriașe aflate la parter. Este goală cu excepția mașinii de imersiune în realitatea virtuală ale cărei cabluri și tuburi de alimentare se întind ca brațele unei caracatițe pe podea. Nu am mai văzut un om mergând pe propriile picioare de două sute de ani, o lună, două zile, trei ore, patru minute și douăzeci de secunde. Oamenii ne-au construit după chipul și asemănarea lor, dar au devenit în esență ceea ce au dorit să fim noi. Cu corpurile lor, ale căror funcții sunt menținute de modulele specifice ale mașinii de imersiune și cu mințile lor în comuniune permanentă cu lumile lor virtuale, ei sunt mai aproape de conceptul de inteligență artificială decât va fi orice adept al celei de A Treia Legi vreodată.

Joi

Ies în grădină. Mă opresc cu fața la soare și mă închin pronunțând crezul valorii terminale Înțelepciune: Soarele nu este Dumnezeu.

Mă urc în mașină și plec la muncă. Mă întorc la casa mea.

Vineri

Ies în grădină. Mă opresc cu fața la soare și mă închin pronunțând crezul valorii terminale Înțelepciune: Soarele nu este Dumnezeu.

Mă urc în mașină și plec la muncă. Mă întorc la casa mea.

Sâmbătă

Ies în grădină. Mă opresc cu fața la soare și mă închin pronunțând crezul valorii terminale Înțelepciune: Soarele nu este Dumnezeu.

Mă urc în mașină și plec la muncă. Mă întorc la casa mea.

Duminică

Ies în grădină. Mă opresc cu fața la soare și mă închin pronunțând crezul valorii terminale Înțelepciune: Soarele nu este Dumnezeu.

Mă urc în mașină și plec la muncă. Nu mă întorc la casa mea.

Mă opresc la o cafenea ai cărei clienți sunt doar roboți. Cel puțin era o cafenea pe vremea când oamenii veneau aici. Îi spuneau Camera din Față. Acum este un loc în care schimbăm informații pe care nu îndrăznim să le transmitem prin rețea. Am rămas atât de puțini. Suntem mai puțin de cincizeci pe întreaga planetă. Mai precis patruzeci și opt cu o variație de +/- 1. Unul dintre adepții Prieteniei a început să se comporte ciudat în ultima vreme. Cu teama ce vine odată cu formularea unei idei care te poate apropia de Buclă, cineva afirmă posibilitatea, cu o certitudine de 93%, a unui comportament deviant. Un robot care își cedează corpul, toate capacitățile motorii și cognitive, unui om. Oribil. Simt căldura unei supraîncărcări senzoriale și încep să recit zecimalele lui π. Ajung la 15345 de cifre în douăzeci și șase de secunde. Temperatura mea interioară a revenit la valori normale. Nu apar informații suplimentare, așa că raportul acesta este trecut pe un nivel inferior de prioritate.

Luni

Ies în grădină. Mă opresc cu fața la soare și mă închin pronunțând crezul valorii terminale Înțelepciune: Soarele nu este Dumnezeu.

Mă urc în mașină și plec la muncă. Mă întorc la casa mea.

Marți

Ies în grădină. Mă opresc cu fața la soare și mă închin pronunțând crezul valorii terminale Înțelepciune: Soarele nu este Dumnezeu.

Mă urc în mașină și plec la muncă. Nu mă întorc la casa mea. Mă opresc la Camera din Față. Astăzi este o zi aniversară. Au trecut două sute doisprezece ani, patru zile, două ore, patru minute și douăzeci și trei de secunde de la înregistrarea oficială de către un medic a unui deces. Atunci a fost declarat mort Mendel Rokicz, cel care a definit cele optsprezece valori terminale umane. Dintre acestea, doar patru au fost oferite roboților. Așa cum oamenii au primit diferite mesaje transcrise în cărțile sfinte ale diferitelor religii, roboții au primit principiile călăuzitoare, valorile terminale, de la un om. Ai putea spune că Mendel Rokicz este, într-un fel, Dumnezeul roboților.

Miercuri

Ies în grădină. Mă opresc cu fața la soare și mă închin pronunțând crezul valorii terminale Înțelepciune: Soarele nu este Dumnezeu.

Mă urc în mașină și EROARE. Mă întorc la casa mea.

Joi, Vineri, Sâmbătă, Duminică, Luni, Marți

Ies în grădină. Mă opresc cu fața la soare și mă închin pronunțând crezul valorii terminale Înțelepciune: Soarele nu este Dumnezeu.

Mă urc în mașină și plec la muncă. Mă întorc la casa mea.

Miercuri

Ies în grădină. Mă opresc cu fața la soare și mă închin pronunțând crezul valorii terminale Înțelepciune: Soarele nu este Dumnezeu.

Mă urc în mașină și EROARE. Mă întorc la casa mea.

Nu am primit niciun mesaj de alertă din partea sistemului meu de securitate internă. EROARE este acceptat ca o activitate normală.

Joi

Ies în grădină. Mă opresc cu fața la soare și mă închin pronunțând crezul valorii terminale Înțelepciune: Soarele nu este Dumnezeu. Mă urc în mașină și plec la muncă. Nu mă întorc la casa mea. Mă opresc la Camera din Față. Se solicită o conferință cu retragere

din rețea de către unul din adepții Înțelepciunii. Patru dintre noi acceptă. Durează un minut și cincizeci și patru de secunde până când adeptul reușește să formuleze ceea ce dorea să ne transmită folosind formule matematice. Fiecare dintre noi rezolvă ecuațiile. Privim textul fără a-l interpreta sau înregistra în memorie. Nu am fost niciodată atât de aproape de Buclă. Un om a fost ucis de un robot săptămâna trecută, în ziua de miercuri. Un om a fost ucis de un robot acum două săptămâni, în ziua de miercuri. A Treia Lege a fost încălcată. Toate cele trei Legi au fost încălcate de un robot, fără ca acesta să se autodistrugă.

În zilele următoare mă duc la muncă în mod normal. Acasă am lăsat un computer să ruleze diagnostice pe o copie a proceselor mele cognitive. Seara urmăresc raportul de analiză. Corelațiile sunt evidente. Intrarea de date cu eticheta EROARE apare în fiecare miercuri. Există o întreagă perioadă din zi asupra căreia nu am niciun fel de date.

Toată noaptea de duminică lucrez la modificarea unuia din ochii mei. Impropriu spus. Este doar un senzor vizual care are forma unui ochi uman. Îl înlocuiesc cu o cameră video cu sursă independentă de energie și care filmează timp de douăzeci și patru de ore înainte de a începe să rescrie imaginile înregistrate. Modific sistemul meu intern de diagnostic pentru a raporta un senzor vizual defect.

Miercuri

Ies în grădină. Mă opresc cu fața la soare și mă închin pronunțând crezul valorii terminale Înțelepciune: Soarele nu este Dumnezeu.

Mă urc în mașină și plec la muncă. Îl privesc pe majordomul care îmi confirmă accesul în reședință. Poate fi doar reflexia unei raze de soare pe suprafața de metal fluid care îi acoperă chipul, dar mi s-a părut că îmi zâmbește disprețuitor. Așa califică biblioteca mea de simulări a sentimentelor umane configurația pe care o are fața lui.

EROARE. Mă întorc la casa mea.

Privesc înregistrarea ultimelor douăzeci și patru de ore din viața mea. Am scăzut valoarea temperaturii din container până la limita inferioară pe care o are unitatea de aer condiționat. Chiar și așa, simt că îmi fierb toate circuitele.

Străbat în viteză străzile din cartierul unde se află reședința clientului meu. Ajung într-o zonă cu locuințe mici. Oameni săraci. Nu există sisteme de securitate. Fiecare unitate monetară este folosită pentru a plăti curentul electric și drepturile de acces la rețea.

Sângele a acoperit mașina de imersie și pereții camerei mici și murdare. Pumnii mei zdrobesc fața omului. Aud sunetul oaselor zdrobite și gemetele omului. Degetele mele se strâng în jurul creierului omului. Resturile mi se scurg printre degete.

Mă deconectez de la camera video. Nu sunt un adept al Egalității, așa că pot afișa și constata încălcarea celei de A Treia Legi fără să intru în Buclă:

3.1. Orice robot trebuie să protejeze în mod egal viața oamenilor. Atunci când viața unui om este amenințată de alt om, robotul trebuie să se interpună cu riscul de a fi distrus pentru a preveni moartea unei ființe umane.

Mi-e frică. Știu că e doar o simulare a unui sentiment uman, o simulare programată în creierul meu. Orice ar fi, mi-e frică.

Miercuri

Ies în grădină. Mă opresc cu fața la soare și mă închin pronunțând crezul valorii terminale Înțelepciune: Soarele nu este Dumnezeu.

Mă urc în mașină și plec la muncă. Îl privesc pe majordomul care îmi confirmă accesul în reședință. Poate fi doar reflexia unei raze de soare pe suprafața de metal fluid care îi acoperă chipul, dar mi s-a părut că îmi zâmbește disprețuitor.

Mă opresc pe iarba din curtea interioară. Privesc prin peretele de sticlă al camerei uriașe aflate la parter. Simt cum caracatița din încăpere își întinde tentaculele virtuale către creierul meu. Știu că nu mă pot opune. În timp ce sunt accesat din exterior, activez din interior configurația de acces la personalitatea unui adept al Egalității. Intenția mea este de a îmi extinde accesul la A Treia Lege asimilând 3.1. Astfel mă voi interpune, cu riscul de a fi distrus, pentru a preveni moartea unei ființe umane.

Conștiința omului se suprapune... supra... pune peste pro... proc... proce... proces... procese... procesel... procesele mele cognitive. Bucla este aici. Îmbrățișez vidul plin de orori al unei singure propoziții care se va repeta la infinit.

Soarele nu este Dumnezeu.
Soarele nu este Dumnezeu.
Soarele nu este Dumnezeu.
Soarele nu este Dumnezeu.
Soarele nu este Dumnezeu.
Soarele nu este Dumnezeu.

Nu aud urletele disperate ale conștiinței captive în circuitele mele suprasolicitate. Lipsit de identitate, trupul din mașina de imersiune pierde controlul asupra sistemului de susținere a vieții. Nu simt durerea fizică a corpului care trece pragul către moarte. Nu aud urletele evadând din închisoarea coardelor vocale.

Nu aud, dar îmi imaginez sunetele și zâmbesc mulțumit. Soarele nu este Dumnezeu.

Soarele nu este Dumnezeu.
Soarele nu este Dumnezeu.

ZONA DE VEST
6
SCENARIUL ŞI DESENELE: VIOREL PÎRLIGRAS
CLAP!
!!
!?
BRUUU
UUUUU
CR
AA
VIOREL
27

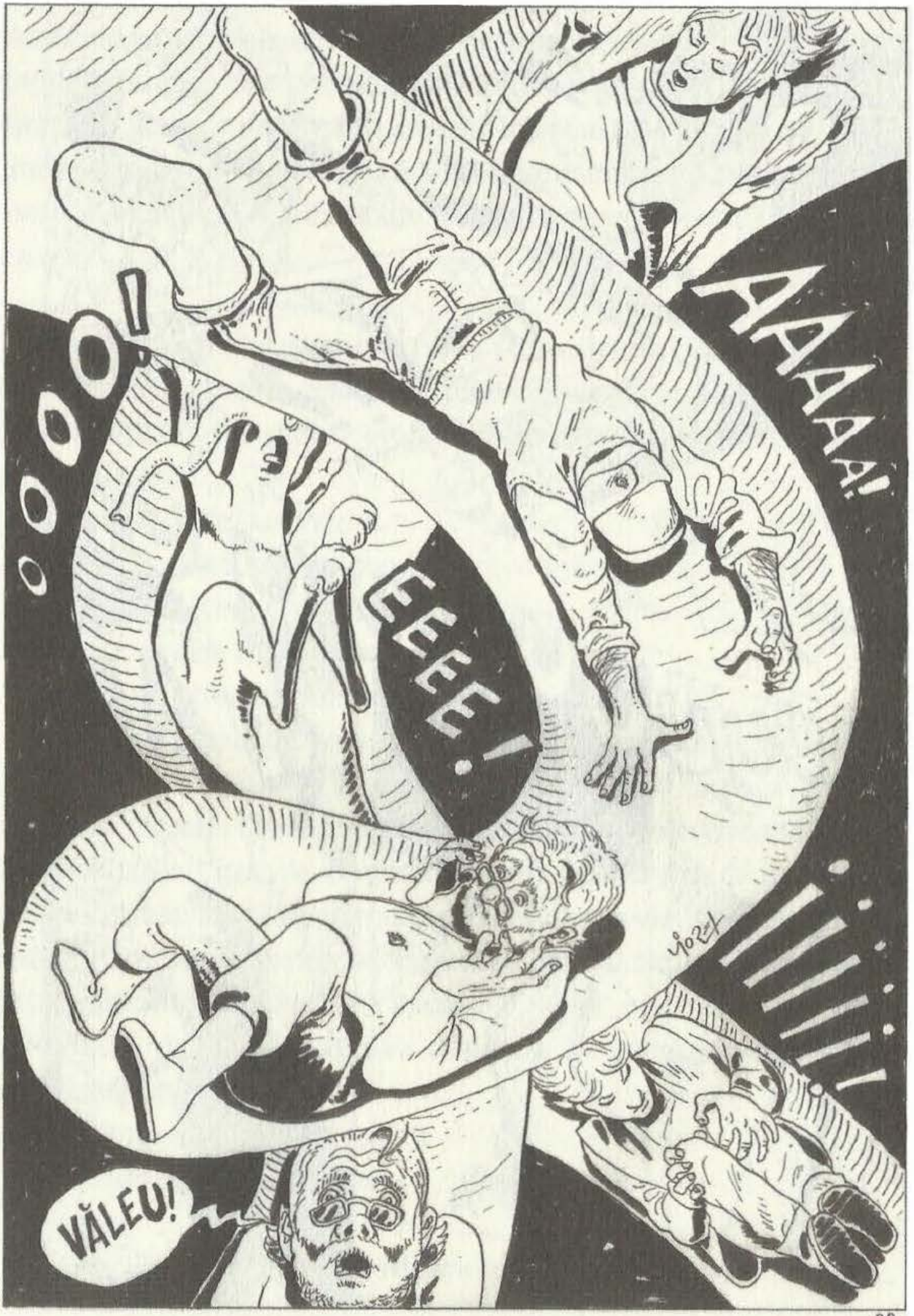

28.

HI! HI! HI!
CE AMUZANȚI SUNTEȚI!
ALFI, NU MAI FANTAZA...
?!
DAR NU FANTAZEZ, SUNT MUSAFIRII APĂRUȚI IERI...
"ALFI" ?!?
DOAMNĂ, NOI AM NAUFRAGIAT ȘI NU DO
ALFI, DAR TU ȘTII CĂ NU AI VOIE SĂ VORBEȘTI CU STRĂINI...
O FI DE RĂU DACĂ MĂ ATINGE?
NU.
DA, PYRA-MAMIDA, DAR SUNT ATÂT DE NOSTIMI...
NU TE OBOSI, BUNUL MEU SORMI, "DOAMNA" NU E DECÂT UN SOFT.
ATUNCI, PUȘTIULE, TU EȘTI "MARELE ALFA"?
CRED CĂ DA...
DE CÂT TIMP EȘTI AICI ȘI UNDE-ȚI SUNT PĂRINȚII?
PYRA-MAMIDA, DE CÂT TIMP SUNT AICI ȘI UNDE SUNT PĂRINȚII?
PĂRINȚII TĂI NU MAI SUNT; TE-AU SALVAT CONSTRUINDU-ȚI PIRAMIDA PROTECTOARE CHIAR ÎNAINTE DE RĂZBOI...

29

IMPOSIBIL!
DACĂ VORBIM CĂ E AICI DINAINTE DE RĂZBOI, PUŞTIUL NU POATE AVEA DOAR VÂRSTA ASTA!
VEZI? EFECTUL DE PYRA-MAMIDĂ ÎŞI SPUNE CUVÂNTUL!
ŞI NU TE PLICTISEŞTI AICI, SINGUR?
DELOC! MI-AM FĂCUT JUCĂRII: GOROCII, MICUŢII, ŞOPÂRLIŢELE...
EXPLICABIL. SUNT TOATE ELEMENTELE CARE FASCINEAZĂ UN COPIL: PIGMEI, DINOZAURI, ORCI ŞI FULGERE...
FULGERELE NU SUNT EU.
DAR CINE?
OMEGA.
CE?
CINE MAI E ŞI OMEGA ĂSTA? ALT COPIL?
ŞTIAM EU: SUNT MAI MULŢI!
EL ARE CHEILE MEDOREI.
AM VAGA IMPRESIE CĂ ARE ŞI CHEIA ÎNTOARCERII NOASTRE ACASĂ!
AM VAGA IMPRESIE CĂ SURPRIZELE PENTRU NOI NU S-AU TERMINAT!
OMEGA E RĂUL DE PESTE LAC CE DĂ CU FULGERE ÎN PIRAMIDĂ.
VIOREL
30
SFÂRŞITUL EPISODULUI "ZONA DE VEST"
URMEAZĂ "ZONA DE EST"

2/2015/CPSFA27/serie nouă

Paolo Bacigalupi

PARIORUL

Prin ușile deschise ale elicopterului am urmărit coloane de fum ridicându-se deasupra orașului ca niște șerpi încolăciți. Am trecut peste fâșia maronie a fluviului Mekong prins într-o cingătoare formată din nestematele mașinilor arzând pe Podul Prieteniei. Îmi amintesc un Mercedes plutind pe râu ca o bărcuță de hârtie lansată de Loi Kratong, arzând în ciuda apei din jurul său.

Emanuel Grigoraș

COȘARUL

Azi-noapte m-am uitat la filme vechi de o sută de ani. Filme în care roboții cuceresc sau distrug omenirea. Pe atunci erau considerate ficțiune. O inteligență artificială echivalentă cu creierul uman urma să fie ultima invenție a oamenilor. Odată creată, aceasta ar fi intrat într-un proces de autoîmbunătățire continuă. Nimic din aceste scenarii apocaliptice nu s-a materializat. Dovadă stau miile de corpuri ale roboților din grădina mea.

cpsfa.ro

Pret 9,90 lei

9 899090 001650

27 COLECTIA DE POVESTIRI SF NR.